Cumartesi 20 Eylûl 1941

Haftalık Salon ve Harp Mecmuası
FOTO MAGAZİN
40 ıncı sayısı çıktı. Bu nüshada büyük üstad Yahya Kemal'in (EYİLER) isimli fevkalâde bir yazısı ile Kandemirin (YARININ GÖK KAHRAMANLARI ARASINDA BİR GÜN) isimli röportajını ve diğer kıymetli yazılarla son harp vukuatının resimlerini bulacaksınız.

Tasviri Efkâr

MÜSTAKİL YEVMİ GAZETE
Telefon: 20520
Telg. Tasviriefkâr, İstanbul

Dahâ, gayret ve faaliyet göstermek kudretidir!
Dwight
(Şerhi 2 inci sahifemizde)

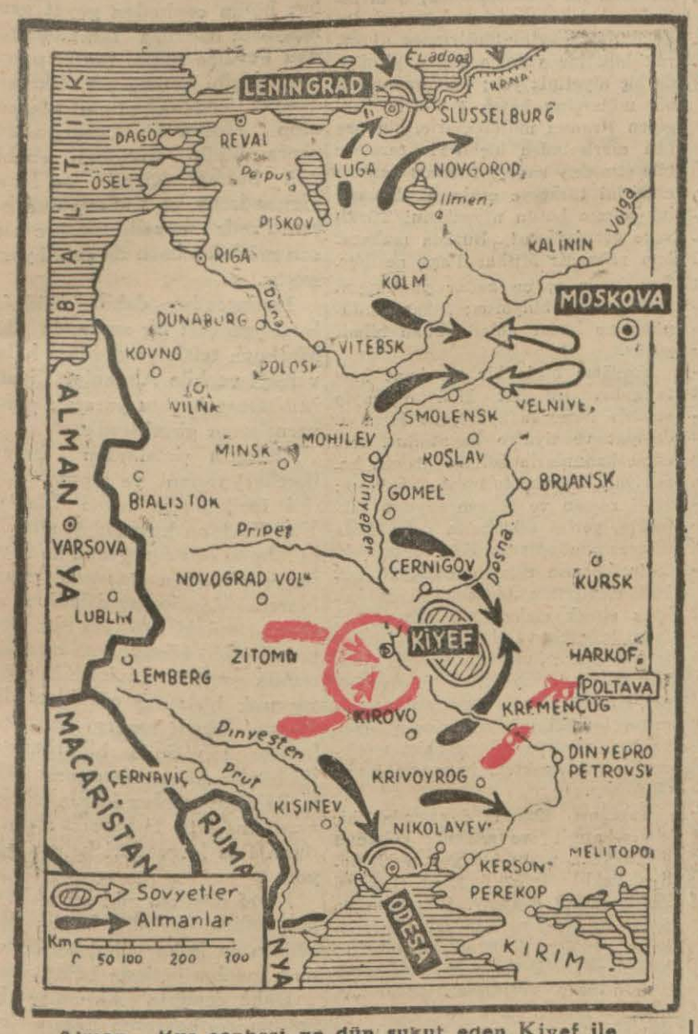

Alman - Kuş cephesi ve dün sukut eden Kiyef ile Poltava'nın mevkilerini gösterir harita

Alman tebliği

Kiyef ve Poltava sukut etti

Kiyef mıntakasında mahsur kalan dört Sovyet ordusu imha ediliyor

BERLİN, 19 (A.A.)
Alman orduları Başkumandanlığının bu akşamki ikinci fevkalâde tebliği:

Bugün bildirilen muhasara harekâtı Ukraynanın merkezi Kiyefe karşı hücumu da ihtiva etmekteydi.

Dnieperin garp kıyısında kuvvetli surette tanzim edilmiş istihkâmları cüretkâr bir tarzda yaran kıtalarımız Kiyef şehrine girmişlerdir.

Sabahtanberi Alman bayrağı Kiyef kalesi üzerinde dalgalanmaktadır.

Poltava zaptedildi

Berlin, 19 (A.A.) — Alman orduları fevkalâde tebliği:

Kremençuk civarında Dnieperi geçtikten sonra şimali şarki istikametinde ileri hareketlerine devam eden Alman kıtaları Harkovun 120 kilometre cenubu garbisinde Poltavayı zaptetmişlerdir.

Moskovaya taarruz

Berlin, 19 (A.A.) — Bugünkü Alman tebliği:

(Devamı sahife 3, sütun 2 de)

Tarihin en büyük meydan muharebesi

(Radyo gazetesi) — Kiyef mıntakasında 4 Sovyet ordusunun ihata edilerek imha edilmek tehlikesinde bulunduğu gelen haberlerden anlaşılmaktadır. Tahminen yarım milyon kişiden mürekkep olan bu kuvvetlerin bu ihata çenberinden kurtulması da mümkündür. Hâlen Kiyefle Harkof istikametinde tarihin en büyük meydan muharebelerinden biri cereyan etmektedir. Smolensk meydan muharebesinin bunun yanında çok sönük kalacağı tahmin edilmektedir.

Millî Müdafaa için yeniden 57 milyon tahsisat veriliyor

Ankara, 19 (Hususî) — Hükûmet, millî müdafaa ihtiyaçları için munzam tahsisat verilmesi hakkında tanzim ettiği bir kanun lâyihasını Büyük Millet Meclisine sevketmiştir. Bu kanun lâyihasile hükûmet kara, deniz ve hava kuvvetleri için yeniden 57 milyon lira istemektedir.

Hafif hapisli mahkûmlar ziraat işlerinde çalıştırılacak

Ankara, 19 (Hususî) — Haber aldığımıza göre hükûmet Ticaret Vekilinin reisliğindeki İaşe İstişare Heyetinin aldığı kararlar neticesinden olarak çiftçilikle iştigal eden hafif hapisli mahkûmlara ekim, biçim ve harman mevsimlerinde mezuniyet verilmesi işini esas itibarile kabul etmiştir. Yalnız mahkûmların serbest bırakıldıktan sonra tekrar cezalarını çekmek üzere hapishaneye vakit ve zamanında avdetlerini temin edecek bazı esaslar tesbit edilmektedir. Bu esaslar önümüzdeki mahsul devresi nihayetlenmeden tesbit edilecek ve hafif cezalı mahkûmların tarlalarında çalışmaları temin edilmiş olacaktır.

İzmir Enternasyonal Fuarı bugün merasimle kapanacak

İzmir, 19 (Hususî muhabirimizden telefonla) — Beynelmilel İzmir fuarı yarın (bugün) gece yarısından sonra kapanacaktır. Bu münasebetle ekspozanlara fuar gazinosunda bir öğle ziyafeti verilecektir. Ziyafette Belediye Reisi bir kapanış nutku söyliyecektir.

(Devamı sahife 3, sütun 7 de)

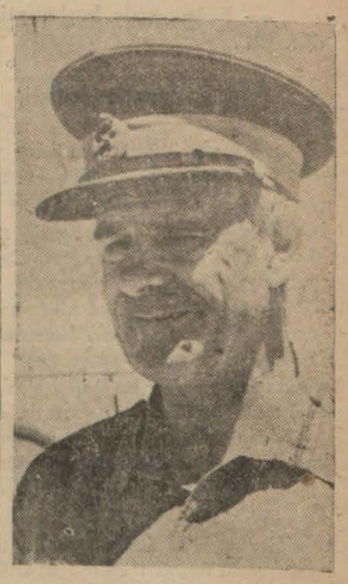
General Wavell

Şark cephesinde İngiliz kıt'aları

İrandaki Wavell kuvvetleri Kafkasyadan Rostof istikametine gönderilecek

Bu kuvvetler Almanlara karşı Sovyetlerle yanyana harp edecekmiş

NEVYORK, 19 (A.A.)
Amerikan muharrirlerinden Steel, İngiliz kıtalarının yakında Ruslarla yanyana dövüşeceklerini yazıyor. Bu mevzuda hassatan salâhiyetli olan bir şahsiyet muharrire demiştir ki:

İngiliz yardımının sadece havacılık sahasına inhisar edeceğini zannettirecek hiçbir sebep yoktur.

Ayni şahsiyet, Wavell'in kumandası altında İranda bulunan İngiliz kıtalarının umumiyetle zannedildiğinden daha kuvvetli olduğuna işaret etmiştir.

Muharririn zannettiğine göre İngiliz Başkumandanlığı bu kıtaları tarruzî maksadla kullanmak niyetindedir ve İran - Sovyet hududundan Tiflise veya Kafkasyadan doğrudan doğruya geçerek Don üzerinde Rostof istikametinde göndermeyi derpiş etmektedir.

Şarkta tehlike çanı çalıyor

Japonya Sovyetleri protesto etti

TOKYO, 19 (A.A.)
Japon hükûmeti Korede, Dishisuira burnu açığında bir Rus mayinine çarpan Kore limanına mensup yelkenlinin batması hâdisesinden dolayı, Moskovayı protesto etmiştir.

Japonların protestosu

Tokyo, 19 (A.A.) — Japon hükûmeti, Vladivostok önlerinde Sovyet makamları tarafından denize dökülen mayinlerin Japon sularında deniz seyrüseferi için teşkil ettiği tehlike hasebile Sovyet hükûmetinin

(Devamı sahife 3, sütun 2 de)

Başvekil Dr. Clodius'u kabul etti

Alman ticaret heyeti reisi Ebedî Şefin kabrine muhteşem bir çelenk koydu

Ankara, 19 (A.A.) — Başvekil Doktor Refik Saydam, bugün saat 11 de Başvekâlette Alman ticaret heyeti reisi Orta Elçi Dr.

(Devamı sayfa 3, sütun 7 de)

Sovyet tebliği

Leningrada karşı denizden yapılan hücum tardedildi

Düşmanın 37 gemisi batırıldı

Tayyarelerimiz Köstence ve Sulinayı bombaladılar

(Yazısı 3 üncü sahifemizde)

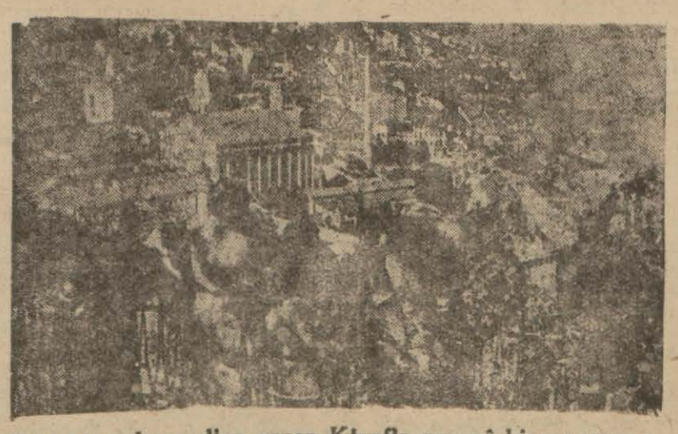
Dün Almanların eline geçen Kiyefin umumî bir manzarası

Bu gece

Saatlerinizi 60 dakika geri alınız

Yarın akşamdan itibaren tekrar kış saatine avdet edilecektir. Bunun için 20 eylûl cumartesi gününü 21 eylûl pazara bağlıyan gece saat 24 de saatlerinizi birer saat geri alınız.

Fransada 9 General tekaüde sevkediliyor

Vichy, 19 (A.A.) — Farmasonluk erkânına mahsus listede isimleri bulunan dokuz Generalin tekaüdiyelerinin verilmesi kararlaştırılmıştır. Bunlardan beşi ordu erkânıharbiyesine, biri levazım dairesine ve üçü sıhhiye dairesine mensuptur.

Askerî Vaziyet

Mareşal Timoçenkonun mukabil taarruzları

Yazan: **General Ali İhsan Sâbis**
ESKİ ORDU KUMANDANLARINDAN
(Yazısı 3 ncü sahifemizdedir)

Alman ve İngilizlere göre

Bugünkü harp karşısında Türkiyenin vaziyeti

Almanlara göre

BERLİN, 19 (A.A.)
Yarı resmî bir menbadan bildiriliyor:

Bir kaç gündenberi ecnebi memleketlerde dolaşan ve Boğazlar meselesine temas eden şayialar gittikçe fazlalaşmaktadır.

Dr. Klodyüsün Ankarada güyâ Boğazların açılması için müzakerelerde bulunduğu rivayetleri de çıkarıldı.

Bu rivayetler hakkında Alman Hariciye Nezaretinde Dr. Klodyüsün münhasıran Almanya ile Türkiye arasındaki ticarî mübadele işlerini müzakereye memur edildiği bildirilmektedir.

Esasen Boğazlar meselesinin katiyen bahis mevzuu olmadığı da ilâve edilmektedir.

Almanların Bulgar hududuna asker tahşid ettikleri ve Bulgaristanın da serî askerî hazırlıkları bulunduğu hakkındaki haberler de bir hayal mahsulü olarak tavsif edilmektedir.

Alman salâhiyetli mahfillerinde beyan edildiğine göre dolaşan bu şayialardan bir netice çıkarılabilir.

(Devamı sahife 3, sütun 3 de)

Bulgar Başvekili Filof

Bulgaristan S. Rusyaya bir nota verdi

Bulgar arazisine birçok Sovyet paraşütçüsü inmiş

SOFYA, 19 (A.A.)
Sofya radyosunun bildirdiğine göre Bulgar hükûmeti bugün Sovyet

(Devamı sahife 3, sütun 6 da)

Günün yazısı

Karadenize geçecek İtalyan gemileri

Buhranlı günlere tekaddüm eden propaganda neşriyatı galiba yine zemin yoklamak için harekete geçmiş bulunuyor. Okuyucularımız, birkaç gündenberi gazetelerimizi işgal eden şu mahut meseleyi, yâni İtalyan donanmasının Bulgar bandırasile Karadenize geçmek niyetinde olduğu havadisini alâka ile okumuşlardır. Amiral Reader'in Bulgarların pek hoşuna gitmemekle beraber Sofyada karargâh kurması, Bulgar Kralının Führerin umumî karargâhında, borcunun ne suretle tesviye edileceği hakkında pazarlıklara girişmiş bulunması, havadis kıtlığında ısıtılıp ısıtılıp ortaya çıkarılan Boğazlar meselesi ile alâkadar göründü. Reuter muhabirinin kafasında bütün bu hâdiseler tedaî kanunlarının hükümleri mucibince yanyana, gelince, ortaya koskocaman bir havadis çıktı..

«Almanlar Kırımı veya, Kafkasyayı denizden işgal etmek için Bulgar limanlarını hareket ssü olarak kullanacaklar, ve Karadenizdeki deniz hâkimiyetini elde etmek için de İtalyan harp gemilerine birer Bulgar bayrağı asarak bunları Karadenize salacaklar.»

Varna ve Burgaz sahillerinden Kafkas sahillerine bir sıçrama yapılamayacağı üzerinde askerî mütehassıslar ittifk etmiş bulunmaktadırlar. Yine ayni mütehassıslar ise bu atlamanın Kırım için varid ve mümkün olduğu mütaleasındadırlar. Şu halde Almanya Kafkasyaya atlıyamamak mecburiyetinde kalsa bile Kırıma sıçramak için Bulgaristanda hazırlık

TASVİRİ EFKÂR

(Devamı sahife 3, sütun 1 de)

Almanlara göre

HER IKI TARAFIN ZAYIATI

Sovyet zayiatı

Berlin, 19 (A.A.) — Alman tebliğinde bildiriliyor:

Sovyet ordusunun şimdiye kadar esir olarak kayıbı 1 milyon 88 bindir. Tecrübe bize göstermiştir ki Sovyet ordusunun ölü kayıbı da hiç değilse bu kadardır ve muhtemel olarak daha fazladır.

Alman zayiatı

Buna mukabil düşman propagandası artık inkâr edemiyeceği Alman muvaffakıyetlerinin tesirini azaltmak için Alman zayiatı hakkında uydurma rakamlar vererek yalnız ölü miktarının 1,5 veya 2 milyon olduğunu iddia etmektedir. 22 haziran 1941 ile 31 ağustos 1941 arasındaki müddete ait yapılan kat'ı müşahedelere göre hakikatte zayiatımız şudur: Orduda silâh altındaki Nasyonal Sosyalist milisleri de dahil olmak üzere ölü 84.354, yaralı 292.690, ve kayıp 18.921 dir. Hava kuvvetlerinde ölü 1542, yaralı 3980 ve kayıp 1278 dir. Rusya harbinde Alman hava kuvvetleri 31 ağustosa kadar bir aylık tayyare istihsalâtımızın ancak bir kısmı olan 725 tayyare kaybetmiştir.

Yunanistana yardım için

Hükûmet nohut ve fasulyenin ihracına müsaade etti

ANKARA 19 (Hususî) — Yunanistana yapılacak yardım hakkında Ticaret Vekâleti resmî formaliteleri süratle bitirmiştir. Mevcu anlaşma tatbik mevkiine sokulmak üzere Vekâlet ihraç edilecek malların ilk lisansını vermişir. Bu lisanslarla birinci madde olarak bilhassa nohut ve fasulye sevkine müsaade edilmiştir.

BUGÜN: *2 inci sahifede*

Tercüme kanun olmaz!

«Tercüme kanun davasında hiç kimse, ateşli ve aydınlık ruhunun dostu ve hayranı olduğum MAHMUD ESAD BOZKURT kadar mesul değildir. Dünyanın en temiz ve güzel niyetile onun memlekette dirilttiği bu tercüme kanun ananesi, tarih önünde, haleflerinin bitip tükenmez tadiller ve tashihlerle bir türlü yok edemedikleri büyük bir hatâdır.»

Yazan: *PEYAMİ SAFA*

B. M. Meclisinde

Maarif Vekili Teknik Öğretim meselesi hakkında izahatta bulundu

ANKARA 19 (A.A.) — Büyük Millet Meclisinin bugünkü içtimaında kürsüye gelen Maarif Vekili hükûmetin teknik öğretim meselesini esaslı bir programa bağlayarak gerçekleştirmek kararında bulunduğunu ve asıl programın taallûk ettiği rapora ait maddelerin büyük bir kanunla Meclise getirileceğini ve fakat hazırlığa taallûk eden kanunların teşkil edilecek muvakkat bir encümende hemen müzakeresine imkân verilmesini dilemiş, ve bu dileği kabul eden Meclis müteakiben 3656 ve 3888 sayılı memur aylıklarının telif ve tedadülüne dair kanunların kadro cetvellerinde değişiklik yapılmaması meselesile yüksek mühendis ve teknik okullarının Maarif Vekâletine devrine ait lâyihanın da muvakkat bir encümene sevkini tasvip etmiştir. Bundan sonra ruznamede bulunan meseleleri de müzakere eden Meclis pazartesi günü toplanmak üzere içtimaına son vermiştir.

İki güne kadar güzel bir roman okuyacaksınız

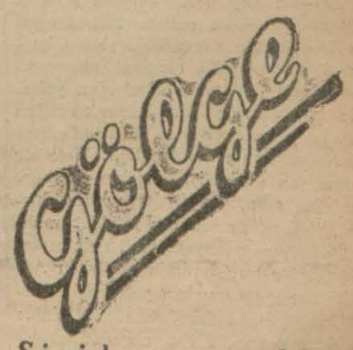

Sizi hem merakla sürükliyecek hem eylendirecek
Nakleden:
SERMET TALAY

GÜNÜN akisleri

Mes'ullyetten kaçmanın en iyi yolu; iş yapmamak...

— Ne iyi adamdır, hayatında bir karıncayı bile incitmemiştir! Siz, şu basma kalıp methde bulunan kimseye sorunuz!

— Bahsettiğiniz adam dünyada ne iş görmüştür? Alacağınız basit cevabı kulağınıza ben fısıld ayıvereyim..

— Filân yerde başkâtipti, yahut defterdarlıklarda gezdi... ilh..

* * *

İyilik ve fenalık ölçüleri, ferde göre başka, cemiyete göre başkadır.

Her gün muntazam işine giden, fıkaraya sadaka veren hususî hayatında karısına çocuklarına karşı müşfik olan bir insanın umumî hayatında, cemiyet ölçüleri ile iyi olmsı icap etmez. Meselâ merhamet ferdî ölçüde meziyettir, içtimaî ölçüde ise nakisa... Vali görürsünüz, terfi etmenin yolunu şikâyete uğramamakta rahat rahat senelerin dolmasını beklemekte bulmuştur. Bir bakıma göre bu iyi adamdır. Vali görürsünüz, memleketini imar emek istediği için kıpırdanmıştır. tabiî olarak bazı menfaatlere dokunmuş şikâyetlere uğramış, Vekâlet emrine alınmıştır. Bence eğer bu ikinci Valinin harekâtında hüsnüniyet varsa, o yine diğerinden çok daha iyi bir adamdır.

Telâkkilerimizi, düşüncelerimizi ve bunların üzerine kurduğumuz mesai sistemile kanunlarımızı o yolda değiştirelim ki, Ahmet Emin Yalmanın senelerdenberi üzerinde durduğu bir davayı tahakkuk ettirelim ve mesuliyeti üzerine alabilen iş adamını takdir etmek imkânlarını bulabilelim. İyilik ve kötülük hükümlerimizdeki miyâr ferdin cemiyete karşı yaptığı hizmet olmalı...

Bizi karıncayı incitmiyen adam ahlâkî bir hüviyet olarak alâkadar etmez, biz mensup olduğu cemiyetin menfaatleri için kendisini bile istihkar edebilecek fedakâr tiplerin çoğalmasını bekliyoruz.

Cihad BABAN

Tefrika: 69 *Yazan:* KANDEMİR

Cemal Paşa Afganistanda bir piyade alayı ve bir topçu taburu teşkilne muvaffak oldu

Hattâ bir kelime bile türkçe bilmiyen Afganlı yaver Abdülhamid Han da kendini tutamaz, o da bizimle beraber gözyaşı dökerdi.

Fakat bu, çok sürmezdi.

Cemal Paşa birden kendine gelir ve ayağa kalkarak:

— Hayır.. çocuklar-... derdi. O mutlaka muzaffer olacaktır!

Ve bir lâhza evvel gözyaşı döken bu adamın bir an sonra ümit ve imanla dolu gözlerinin tatlı tatlı güldüğünü, etrafına azim ve kuvvet dağıttığını görürdük. Cemal Paşanın, o sıralarda, daima büyük Gaziden ilham aldığını söylemek lâzımdır. Gün geçmezdi ki bize, bahusus Emîr Aamanullah Hana ve Afgan ricaline Ulu Gaziden sitayişle, muhabbet ve hürmetle bahsetmesin.

Cemal Paşa Afganistanda çok çalıştı. Bütün müşkülâta rağmen orada muntazam bir piyade alayı, bir topçu taburu ve bir süvari alayı teşkil etmiye de muvaffak oldu...»

Değerli muhatabıma sormuştum:

— Çok uzaklarda geçmiş bu her bakımdan canlı ve hareketli hayat içinde tesadüf edilen garip vakalar da oldu mu?

— Şüphe mi var? Fakat hangi birini saymalı?...

— Meselâ?

— Kâbilde bir gün, polis müdürü -yâni oranın tâbirile Emirülasa- Cemal Paşayı ziyaret ederek; «efendim, dedi, hapishanede bir deli var. Sizin burada bulunduğunuzu nasılsa duymuş. Ben Cemal Paşayı göreceğim, beni onun yanına götürün, diye bağırıp duruyor. Kaç gündür ne kadar dövdükse, sövdükse nafile, para etmiyor. Bu adamla başımız derde girdi.»

Cemal Paşa sordu:

— Kim imiş bu adam?

— Bilmiyoruz ki «Türküm!» diyor. Hindistandan bizim hududu geçerken yakaladık. Elinde hiçbir vesikası yok. «Türküm, Cemal Paşayı göreceğim!» feryadından başka lâf ettiği yok.

— Getirin onu buraya.

Biraz sonra, perişan kıyafetli bir adam, Paşanın karşısında, mükemmel talim ve terbiye görmüş bir asker gibi dimdik durdu:

— Adın ne senin

— Mehmet!

— Türk müsün sen?

— Evet Paşam, Türküm.

— Nerelisin?

— Edirneli!

— Burada ne arıyorsun?

Bilmem kaçıncı topçu alayının nalbant onbaşısı Mehmet, o zaman başından geçenleri Paşaya anlattı. Meğer Mehmet onbaşı Sarıkamışta esir olduktan sonra Siberyadan kaçmış, Çine gitmiş, oradan Japonvaya geçerken Japonlar tarafından yakalanmış, sonra yolunu bularak oradan da kaçmış... Bu sefer Hindiçinide Fransızların eline geçmiş... Yine bir punduna getirmiş, oradan da kurtulmuş ama, İngilizlerin eline düşmüş. Hindistanda bir müddet mahpus kalmış, nihayet oradan da sıvışmış... Ve tam hududu geçerken Afganlılar yapışmışlar yakasına. Haritayı gözünüzün önüne getiriniz: Edirne neresi, Kâbil nerede?

Cemal Paşa, gözleri yaşararak Mehmet onbaşıyı okşadı ve onu derhal serbest bıraktırarak süvari alayına nalbant onbaşısı yaptı.

Bir başka gün Cemal Paşaya haber verdiler; «Bir Çinli gelmiş, sizi görmek istiyor.» dediler. Biraz sonra da, başında Çin serpuşu, bıyıkları düşük, yantk yüzlü bir Çinli, Paşanın karşısında selâm durdu. Bu adam gayet sakin bir vaziyette sessiz sadasızdı. Cemal Paşa bunu da istic. vap etti. Bu da binbir macera geçirmiş bir esirdi. Kâşgardan geliyormuş, Ankaralı imiş, Memleketine dönmek istiyormuş.

O sırada yaver Süreyya kurye olarak Ankaraya gidiyordu. Cemal Paşa bu Ahmedi Süreyyanın yanına verdi. Bu zavallı Ahmet güzel yemek pişiriyordu. Hem yolda Süreyyaya hizmet eder, böylece de yurduna kavuşur diyorduk. Süreyya ile beraber Kâbilden hareket ettiler. Bakûya vardıkları zaman Enver Paşa da orada bulunuyormuş. O sırada Bakû bir parça yiyecek darlığı çekiyordu. Halbuki Süreyyanın erzak sandıkları hayli yüklü ve zengindi. Bu sebeple Süreyya bir gün Enver Paşa ile yanındaki Hacı Samiyi ve Bakû mümessilimiz Memduh Şevket Beyi yemeğe davet etmiş. Ahmet de o gün vatan yemekleri pişiriyormuş ve tam pilav tabağı elinde yemek odasına girince, Hacı Sami, Ahmede dikkatle baktıktan sonra yerinden fırlamış, tabağı elinden alıp masanın üstüne koyarak Ahmedin boynuna sarılmış, şapur şupur öpmiye başlamış. Odadakiler hayret içinde kalmışlar. Hacı Sami de meseleyi şöyle anlatmış:

— Bu, demiş, Kâşgarın belli başlı zenginlerinden Ankaralı Ahmettir. Biz Kâşgara gittiğimiz zaman bunun büyük bir deri fabrikası vardı. Bizi, yâni yüzlerce insanı tek başına bu Ahmet misafir etti ve günlerce yedirdi, içirdi. Hattâ giydirdi, kuşattı, atlar hediye etti ve nihayet oradan yola çıkarken bize para da verdi. Kâşgarda buna rastgelmeseydik halimiz haraptı. Hey koca Ahmet hey!..

Meğer Ahmet de bir yolunu bulup Siberyadaki üsera kampından kaçmış, Kâşgara gitmiş, orada çalışmış, çabalamış, servet yapmış, sonra günün birinde kargaşalıklar olunca fabrikası yanmış, bütün serveti gitmiş ve şimdi... İşte yurduna dönüyordu. Zannedersem hâlâ da Ankaradadır bu Ahmet.»

***

Cemal Paşa, Kâbile vardığı zaman Emîr Amanullah Hana şöyle demişti:

(Devamı var)

Tevkif edilen muhtekirler

Heybeliadada müskirat bayiliği yapan Celâl, soğuk birayı, kırk para fazlasına satmış, yakalanmıştır.

Celâl dün Asliye İkinci Ceza mahkemesi tarafından 20 lira ağır para cezasına, 5 gün de dükkânının kapatılmasına mahkûm edilmiştir.

Bundan başka Büyükderede tuhafiyecilik yapan Mordohay, ibrişimi fazla fiyatla satmış, aynı mahkeme tarafından tevkif olunmuştur.

★ *KADIKÖYÜNDE YAKALANAN MUHTEKİRLER* — Fiyat Mürakabe Teşkilâtının Üsküdar Bürosu memurları yeniden Kadıköyünde bazı ihtikâr vakaları tesbit etmişlerdir.

Kadıköy Altıyolda 18/166 numaralı Fecir kırtasiye mağazası fahiş fiyatla kalem ucu satmaktan, Kadıköy Söğütlüçeşme caddesi 164 numarada Filipos Terziyan gulgrek ihtikârından suçlu olarak Adliyeye verilmişlerdir.

İktısat haberleri

Yeni kömür nakliye navlunları

Kömür nakliye navlunlarının kış tarifelerini hazırlamak için Mıntaka Liman Reisliğinde bir heyet faaliyete geçmiştir. Yeni tarifeler ay başından itibaren muteber olacaktır. Yeni navlunların bugünkü fiyatlara nazaran biraz daha yüksek olacağı tahmin edilmektedir.

★ *ŞARAP İSTİHSALÂTI ARTACAK* — İnhisarlar İdaresinin Tekirdağındaki büyük şarap fabrikasının tevsi ve ıslah ameliyesi nihayetlenmiştir. Fabrika bu yıl diğer senelere nazaran daha fazla istihsal yapacaktır.

★ *SÜT VE YOĞURT FİYATLARI* — Fiyat Mürakabe Komisyonu süt ve yoğurt fiyatları hakkındaki tetkikatını bugünlerde ikmal edecektir. Belediye İktısat Müdürlüğü de bu hususta elde ettiği neticeleri bildirdikten sonra Komisyon satış fiyatlarını tesbit edecektir.

Tütün işçilerine meccanen yemek

İnhisarlar İdaresi Cibalideki fabrikanın işçilerine de meccanen yemek tevziine bir kaç güne kadar başlıyacaktır. Bu fabrikada 2000 den ziyade işçi bulunmaktadır.

MESELELER

Tercüme kanun olmaz!

Adliye Vekâletinin medenî kanunu tadile hazırlandığı bildiriliyor. İsviçreninkinden tükrük kâğıdile tıpatıp kopya ettiğimiz bu kanunun tadile gerçekten muhtaç maddeleri Türk ailesinin temeline konmuş infilâk maddeleridir. Patladığı yerlerde ne dramlara sebep olduğunu Altıncı Hukuk hâkimlerinden sorunuz, polislerden sorunuz, mezarcılardan sorunuz!

Tercüme kanunlarımız arasında hangisi tadile muhtaç olmamıştır? Şu İcra - İflâs kanunu, tarihlerinde yanılmıyorsak, 1929, 1934—35, 1940 tarihlerinde sırtısıra tadile uğrıyarak bir sürü boya, iğne, dikiş, yama yedi. Ceza Kanununun da yüze yakın maddesi kaç defa yırtıldı. kesildi, söküldü, dikildi ve yamalandı. Bu kanunların kimi İsviçreden, kimi İtalyadan, kimi Almanyadan alınmıştır. Türk suçlusu, hâkimin önünde, kendisini yetiştiren ve bu harekete sevkeden millî şartların hiçbirine ehemmiyet verilmeden, bir İsviçreli, bir İtalyan, bir Alman gibi muhakeme edilir. Kazanı Cenevreden, dinamosu Romadan, çarkı Berlinden getirilen bu melez hukuk makinesi, adlî fonksiyon vahdetinden tamamile mahrum olduğu için, ikide bir çat der durur, kırılır, yeniden yapılır ve yine bozulur. Yeni Adliye Vekilimizin tercüme kanunlar arasındaki bu vahdetsizliği ortadan kaldırmak için bunları bir tek hukuk telekkisinin potasında eritmeyi ve birbirine sürtünüp gıcırdıyan taraflarını kaynaştırarak âhenkli bir bütün haline getirmeyi düşündüğünü de, büyük bir ümidin verdiği sevinçle, kulaktan haber alıyoruz.

Son günlerde Türk köylüsünün garip evlenme tarzile medenî kanun arasındaki büyük tezadların da Adliye Vekâletinde geniş bir tetkik mevzuu olduğunu gazetelerde okuduk. Bu tezadlara vücud veren âmillerin bir ucu köylünün dinî itikatlarında ve iktısadî hayatında ise, öbür ucu da, besbelli ki, medenî kanundadır.

Yıllardanberi Adliye Vekâletini sonu gelmez tetkikler, projeler, tadil teklifleri hazırlamıya mecbur eden bu adlî buhran önünde varmamız şart olan hükmü cesaretle ifade etmemizin zamanı gelmiştir.

Bu hüküm şudur: Tercüme kanun olmaz!

Başka memleketlerin hukukî mevzuatı incelenebilir, millî ihtiyaçlarımıza tıpatıp uyan bazı maddeler, olduğu gibi alınıp bazıları tadil olunabilir, medenî dünyada hukukî tekâmülün millî bünyemize uygun neticeleri memlekete mal edilebilir; sosyoloji bakımından hukuk, harsî ve millî bir müessese olmakla beraber, karakterinin beynelmilel vasıfları da yok değil, hem de çok vardır; fakat bir memleketin hayat şartları gözetilmeden, millî bedenine göre ölçülüp biçilmiyen yabancı bir kanun, hemen tornistan edilip onun üstüne geçirilemez; geçirilirse, işte böyle, şişman efendisinin elbisesini giymiş sıska uşak gibi, kolları ellerinden bir karış öteye fırlar, paçaları toz ve çamur içinde sürünür.

Rahmetli Celâl Nuri ve daha bir çok hukukçularımız ve fikir adamlarımız, Balkan Harbi sıralarında tercüme kanun zihniyetine karşı, o devrin felâketlerinden aldıkları müthiş derslerin zoru ile ve can hevlile mücadele açmışlardı. En başta gösterdikleri iflâs etmiş örnek, Mithat Paşanın Fransadan memlekete soktuğu ilk tercüme kanunu esasî idi. Bu kanun, hattâ onun millî ihtiyaçlarımıza göre bir düziye tadile uğrıyan yerli taklitleri bile yaşamadı. Çünkü Fransada en az iki asırlık bir fikir tekâmülünün neticesinden başka bir şey olmıyan Fransız inkılâbının nimetlerine iki dakikalık bir tercüme ile konmak mümkün değildi.

O ne âlâ şey! Sizin hiç değilse bir asır süren, fakat rönesansdanberi asırlarca kıvamına gelebilmiş bir ansiklopedi hareketiniz yok: Ne bir Montesquieu, ne bir Voltaire, ne bir Diderot, ne bir Helvétius, ne bir Jean - Jaques - Rousseau gelip inkılâbın fikir temellerini hazırlamış! Garp Avrupasının en büyük endüstri ve sermaye memleketlerinden biri olmıya namzed değilsiniz, bilâkis garp sermayesinin emrindesiniz; hürriyet fikrini taşıyacak ve koruyacak, iktısaden hür bir burjuva sınıfından da mahrumsunuz; o tarihte klerikal bünyenizi terketmiye din ile dünya işlerini birbirinden ayırarak laik bir sisteme doğru gitmiye de hiç niyetiniz yok; istiyorsunuz ki bir mütercim, hattâ yukarıda ismi geçen Fransız mütefekkirlerinin başlıca eserlerinden hiçbirini tercüme bile etmeden sadece Fransız kanunu esasisini türkçeye çevirerek Fransız inkılâbının bütün nimetlerini Türkiyeye getiriversin! Burada muhatabım rahmetli Mithat Paşa neslidir. Sağlığında o, ne kadar yanıldığını gördü, bunu biliyoruz; fakat gördüğünü ne kadar anladı, bunu bilmiyoruz.

Tercüme bizde bir tanzimat hastalığıdır. Bu illet hâlâ o acayip «nakil»lerle, «adaptasyon»larla edebiyat ve tiyatro hayatımızı, tercüme kanunlarla adlî hayatımızı kemiriyor. Gazetelerimize bakınız: Millî roman ve hikâye suyunu çekmekte, yerini eskisinden daha fazla mikyasta adaptasyonlara terketmektedir. Seçme tiyatro, edebiyat, hukuk eserlerinin tercümesini münakaşa etmek maksadıma yabancıdır; fakat günlük ve devamlı tesirlerile zevkimizin dokumasını vücuda getiren gazete romanlarına hikâyelerine, günlük alacak-verecek davalarımızın hukukî müvazenesine varıncıya kadar bütün selâmetimizi tercümeden beklemekteki hatamıza işaret ediyorum.

Tercüme kanun davasında hiç kimse, ateşli ve aydınlık ruhunun dostu ve hayranı olduğum eski Adliye Vekili Mahmud Esad Bozkurd kadar mesul değildir. Dünyanın en temiz ve güzel niyetile onun memlekette yeniden dirilttiği bu tercüme kanun-ananesi, tarih önünde, halefleri nin bitip tükenmez tadiller ve tashihlerle bir türlü yok edemedikleri büyük bir hatadır. Benim bildiğim Mahmud Esad Bozkurd yaşıyorsa, uzun yılların tecrübe mihakinde bütün vuzuhile ortaya çıkan bu hatayı anlamıştır ve Adliye Vekâletinin kendisinden sonra yaptığı, şimdi de yapmıya hazırlandığı tadillerin pek doğru ve zarurî olduğunu itiraf edecektir. Ben onu böyle bir mertliğin sayılı mümessillerinden biri gibi tanıyorum.

Peyami SAFA

Peyami Safa

Musiki san'atkârlarının imtihanlarına başlandı

San'atkâr Safiye bu imtihanlara girmek istemiyor

Musiki san'atkârlarından biri mümeyyizler karşısında

İstanbulda umumî mahallerde çalgı çalan ve şarkı söyliyen sanatkârların imtihanına dün Esnaf Birlikleri merkezinde güzide bir heyet huzurunda başlanmıştır.

Mümeyyiz heyeti şu zevattan mürekkepti: Bestekâr Sadeddin Kaynak, tanburî Dürrü, kanunî Artaki, Eyyubî Ali Rıza, Sadi Işılay ve Belediye İktısat Müdürlüğünü temsil eden memurlar. İmtihanda nota, usul ve şarkı darbelerinden sualler sorulmuş ve ayrı ayrı şarkılar söyletilerek numaralar verilmiştir.

Dün imtihana girenler arasında okuyucu Suzan, Nevzad, Agyazar ile kemanî Maksud, kemençeci Aleko, udî bestekâr Mehmet Yürü, kılarnet Salih gibi tanınmış sanatkârlar da vardı. Dünkü imtihana giren yirmi kişiden yalnız ikisi muvaffak olamamıştır. Bunlar son hafta tekrar imtihan edileceklerdir.

İstanbul Belediyesinin emri üzerine yapılmakta olan bu imtihana, Münir Nureddinden başka bütün sanatkârlar girmiye mecbur iseler de, bazılarının her nedense bu mecburiyeti nefislerine yediremedikleri ve bu arada sanatkâr Safiyenin de imtihana girmek istemediği söylenmektedir.

İmtihana gelecek cuma devam edilecektir. Neticede muvaffak olamıyanlar sanat icrasından menedileceklerdir. Cemiyet nizamnamesinin bir maddesine göre altmış yaşını doldurmuş olanlar imtihandan muaf olduklarından bunlar eskisi gibi çalacak ve söyliyeceklerdir.

Eyüpte bir hayvan sergisi açıldı

İstanbul Vilâyetinin tertip etmekte olduğu hayvan sergilerinden biri de dün Eyüp kazasında açıldı. Bu münasebetle yapılan açış merasiminde Vali Muavini Ahmet Kınık, Belediye Reis Muavini Lütfi Aksoy, Belediye Muamelât Müdürü Zühdü, Fatih, Bakırköy, Kadıköy, Beyoğlu, Beşiktaş Eyüp kaymakamları hazır bulunmuşlardır.

Sergi Eyüp Kaymakamının bir nutkundan sonra Vali Muavini tarafından açılmıştır. Sergide 54 hayvan teşhir edilmiştir.

Bursa Halkevinde Bürhaneddin Tepsi temsilleri

Memnuniyetle haber aldığımıza göre büyük sanatkârımız Bühaneddin Tepsi, 26 eylûlden itibaren Bursa Halkevinde üç büyük temsil verecektir. (Baba Ramiz — 50.000 lira — Kadın Deniz Gibidir) piyes ve komedilerini temsil edecektir.

Ayrıca verilecek olan bir edebî matinede de Berlin Dans mektebinden mezun olup Avrupada büyük alkışlara mazhar olan Seniye Tepsi en güzide klâsik ve estetik danslarını oynıyacaktır.

Avdette Tepsi kadrosu kış sezonu temsillerine Ünyon Fransezde başlıyacaktır. Muvaffakıyet temennî ederiz.

Nikâh merasimi

İstanbul avukatlarından Bay HÜSAMEDDİN GİRAY'ın küçük kerimesi Erenköy Lisesi mezunlarından Bayan Neriman Giray'la Galatasaray mezunlarından ve Hukuk Fakültesi son sınıf talebesi ve Kabataş Lisesi fransızca muallimlerinden Bay Nail Mutlugil'in dünkü gün Beyoğlu Belediye dairesinde evlenme akitleri akraba ve dostlarından mürekkep mümtaz zevat muvacehesinde icra kılındığı öğrenilmiştir. Tarafları tebrik ve saadetler temenni ederiz.

Pazarlık eden taksiler

Bu şoförleri derhal şikâyet ediniz

Son benzin tahdidi dolayısile hemen bütün taksi şoförleri pazarlık suretile haddinden fazla para mukabilinde yolcu taşımaktadırlar. Bu yolsuzluğun yüzde 35 zam dahi önüne geçememiştir. Alâkadar makamların bu vaziyet karşısında vatandaşlara tavsiyesi, derhal 42154, 24382, 21828 numaralara telefon etmeleri veya en yakın zabıta memuruna müracaat etmeleridir.

Teşekkür

Zevcem Prenses Nevcivanın cenaze merasiminde İstanbul Hükûmet ve Belediyesi, Halk Partisi ve Hava Kurumu Merkez ve şubeleri namlarına birer temsil heyeti izam ve çelenk irsali suretile vâki iştirakten ve İstanbul Valî ve Belediye Reisi muhterem Doktor Bay Lütfî Kırdar ile diğer güzide dost ve âşinalarımızın bizzat huzurlarımdan ve İstanbul matbuatınca merhume hakkında yapılan kadirşinasane neşriyattan ve dahil ve hariçten mektup, telgraf ve telefonla vukubulan tâziyetlerden mütevellit şükrüminnet borcumun sayın alâkadarana ayrı ayrı arz ve iblâğı müteassir olduğundan bu bapta da kıymetli gazetenizin lûtufkâr vesatetini saygılarla dilerim.

Feridun Vefâioğlu

SİYASÎ VAZİYET

Kiyef ve Kafkasyada İngilizler

Rusyadaki harp birdenbire süratle inkişaf etti. İlkmallerini tamamlayan Alman orduları bütün cepheden gayet geniş mikyasta taarruza başladıklarından evvelce Stalin hattı parçalandığı gibi Leningradı, Ukrayna Sovyet cümhuriyetinin merkezi olup Moskova Leningraddan sonra bütün Rusyanın en büyük beldesi Kiyefi ve Kırımı yarımadasını ve Kafkasyanın kapısını setir ve seddetmekte olan son müdafaa hattı da şimdi yarılmıştır.

Leningradın dahilî müdafaa hattı yarıldığı bir zamanda dün Moskova telsiz merkezinin haber verdiği vechile Almanlar Kiyefin istihkâmat hattını yararak şehrin varoşlarına girmişlerdir.

Kiyefin şimalinden taarruz hareketi yapan ve Gomel şehrini üssülhareke tutan Mareşal Von Boek'un kumandası altındaki Alman orduları grupu ile Kiyefin cenubundan taarruz yapan Mareşal Von Runstedt'in kumandası altındaki Alman orduları grupu garbî Ukraynanın orta kısmında geniş bir çevirme hareketi yaparak birleşmiş oldukları dün Alman umumî karargâhının fevkalâde tebliğinde bildirilmiştir. İki büyük Alman grupunun teşkil ettiği geniş çember içinde Ukraynanın merkezi ile burada cephey tutan Rus kuvvetleri kalmış oluyor.

Kiyef düştüğü gibi iki Alman Mareşalinin çevirdiği büyük Rus ordusu da imha yahut teslim olmak mecburiyetinde bulunuyor.

Daha cenupta Almanlar bir koldan Kafkasyanın kapısı Rostof üzerine ve diğer bir koldan Kırım üzerine yürürlerken üçüncü bir kolla Ukraynanın yakın zamana kadar merkezi bulunan Harkof üzerine ilerlemektedirler. Fakat bu hareketlerden en mühimi ve askerî ve siyasî büyük değişiklik yapması muhtemel bulunan Kafkasyanın kapısına tevcih edilen yürüyüştür. İngiltere dahi bu vaziyetin ehemmiyetini takdir ettiğinden Kafkasyanın müdafaasına iştirak etmiye karar vermiştir. Umum Hindistan Başkumandanı olup Irak ve İrandaki İngiliz kuvvetlerini de idare etmekte bulunan General Wavell dört gündenberi zaten Tiflisde bulunuyordu.

Kafkasyadaki mevcudu bir milyon kadar tahmin edilen Rus kuvvetlerinin Başkumandanı ile vaziyeti tetkik ettikten sonra İrandaki İngiliz kuvvetlerine İran Azerbaycanı üzerinden Kafkasya Azerbaycanına hareket etmeleri için emir vermiştir. Lâkin İngiliz kuvvetleri Maverayi Kafkasya ve hattâ Dağıstan ve Çeçenistan ve Kara Çalistan gibi şimalî Kafkasya arazisinde kalmayıp daha şimale gideceklerdir. Çünkü General Wavell emri yevmisinde Kafkasyaya giren ve Ruslara yardım edecek olan İngiliz kuvvetlerinin hedefi Rostof olduğunu tasrih etmiştir.

İngilizler belki Rusların üzerindeki Almanların fevkalâde tazyikini başka bir taraftan da tahfif etmek teşebbüsünde bulunacaklardır. Çünkü İngiliz matbuatı hemen hemen müttefikan İngiltere adalarındaki dört beş milyonluk İngiliz ordusunun bütün Alman taarruzunun müthiş yükünü Ruslar yüklendikleri bir zamanda muattal durması doğru olamıyacağını yazarak hükûmeti bir ihraç hareketine teşvik etmektedirler.

Bugün harbin ve politikanın mihrakını Kafkasyanın şimali teşkil ediyor. Senede otuz milyon ton petrol veren bu ülkenin gerek Rusyanın müdafaası ve âtisi gerek İngilterenin Asyadaki mevkii ve istikbali için fevkalâde ehemmiyeti haiz bulunmaktadır.

Muharrem Feyzi TOGAY

Vecizelerin şerhi

Dehâ, gayret ve faaliyet göstermek kudretidir! **Dwight**

Bir çokları «dehâ»yı fevkalbeşer bir kudret sanırlar. Bu telâkkî yanlıştır. Çünkü bütün dâhiler de herkes gibi birer insandırlar. Yer yüzünde zuhur eden bütün dâhilerin hayatını tetkik eden bir muharrir der ki::

«Bütün dâhilerin hayatından anlaşılıyor ki dehâ, güçlüklerle, engellerle uğraşmaktan yılmıyan sürekli gayret ve faaliyettir. En büyük dâhilerin hayatı, dehânın bundan başka bir şey olmadığını gösteriyor. Onun için en büyük şair ve muharrirler, yalnız ilham ile yazı yazdıklarına dair ileri sürülen iddialara gülerler. Çünkü bu yazılar, yalnız ilham eseri değil, gayret ve faaliyet eseridir!»

Tasvirin Edebî Tefrikası : 14

ABDULLAH EFENDİnin RÜYALARI..

Yazan: Ahmet Hamdi TANPINAR

İçini müthiş bir hiddet kapladı: «Ah müraî, ah müraî... Demek böyle ha... Böyle ha... Demek sen beni aldatır ve buralarda eğlenirsin ha-» diyerek başını sallıyor, yumruklarını sıkıyordu. Ve o, hayal, ölü, sanki hiçbir şey yokmuş gibi gülüyor ve lokantada ağzının ayrı bacaklarının ayrı konuştuğunu gördüğü kadınla sevişiyordu. Şimdi onu farketmişler gibi bütün bu kalabalık ona bakıyor, onu davet ederek gülüyorlardı. Küçük bir horoz bir kavanozun içinden çatlak sesile öterek kanatlarını şakırdatıyor ve arada bir «Gelsene, gelsene Abdullah, Abdullahçık gel..» diye onu çağırıyordu. «Gel, diyordu, gel, burada ne güzel eğleniyoruz, ne güzel...» ve sonra ötüyor, mütemadiyen ötüyordu ve bu ötüş, Abdullahın o kadar sevdiği sabah saatlerinin müjdecisi, şafakı, kavsi kuzah sarısı notlarında taşıyan öbür horoz ötüşlerinden çok farklıydı. Bu bir büyü gecesinin, hayvanî insiyakın dolu dizgin serbest bırakan, eşyayı arzunun cehenneminde birleştiren bir gecenin sesiydi, ve bu ses dalga dalga, kıpkızıl bir şerit gibi uzanıyor, alev halkaları içine tesadüf ettiği her şeyi ölesiye hapsediyordu.

— 7 —

Abdullah yine gitmiye hazırlandı. Buradan da kaçması lâzım geliyordu. Bunlar görmemesi, işitmemesi icap eden şeylerdi. Tekrar başını omuzlarının arasına soktu ve koşmıya başladı. Nerelerden geçti, kimleri gördü? Burasını sonraları ve hiçbir zaman hatırlıyamadı. Sadece koştuğunu biliyordu.

Nihayet kendisini bir meydanda buldu; küçük bir hayrat çeşmenin başındaydı. Biraz nefes aldı. Yüzünü yıkadı ve mermer taşa oturarak dinlenmiye çalıştı. Artık düşünmüyordu. Düşünmek lüzumsuzdu. Bu geceyi olduğu gibi kabul etmişti. Bir tesadüf, bir talih onu bu gece alelâde fânilerin yaşadığı zamanın hudutları haricine bırakmıştı; başka türlü bir zamanı yaşıyordu; buna itiraz etmek gülünçtü. O sadece bunun bitmesini temenni ediyordu. «Kimbilir belki güneş doğunca bu işkence de biter» diyordu. Birdenbire bütün bu gördüğü şeylerin kendi kafasının mahsulleri olması ihtimalini düşündü. Bu kadar çirkin ve galiz bir dünya, ancak bozulmuş bir düşüncede idrak edilebilirdi. Ya bizzat kendi düşüncesinin, sakat ve zalim bir fikri sabitin mahpusu ise... Bir an için, bu korkunç kalabalığı, bu çıldırtıcı tesadüfleri ve onların gayri mantıkî sürüsünü kendi kafasında bütün ömrünce taşımış olmayı düşündü. Bu ihtimal, hepsinden müthişti. «Ah bir sabah olsa, bu şeametli gece, hayal, hakikat, kendinden gelen her şeyi beraberinde alıp götürse ve ben yine iki ile ikinin dört ettiği dünyada kendimi bulsam...»

Abdullah Efendi birdenbire aklına gelen bu kaziyeden fevkalâde memnun oldu. Şimdi hayatında okadar çok inanmış olduğu rakamları bir kat daha seviyordu. İki ile ikinin dört ettiğini bilmek mühim br tecrübe bir nevi muhikti. Fakat o birdenbire bu miyarın da sıhhatından şüpheye düştü. «Hakikaten dört müeder acaba? dedi ya ikilerden her hangi biri kesirli ise...» Öyle ya her hangi bir rakam kesirli olabilirdi, şu halde bu kilerden birisinin behemehal bir kesri olacaktı. Fakat hangisinin? Abdullah efendi bir müddet düşündükten sonra bunun ilk «iki» olacağına karar vererek biraz sakinleşti. Çünkü ikinci «iki»nin bizzat kendisi olduğunu biliyordu. Evet ikinci iki kendisiydi. Vakıâ bunu şimdiye kadar hiç düşünmemişti. Fakat bundan ne çıkardı Madem ki şu anda biliyordu, mesele yoktu. Şimdi bizzat bu kesirin kıymetini tayin etmek lâzımrı. Abdullah efendi uzun uzadıya düşündükten sonra bunu tek başına halledemiyeceğini kestirdi. Etrafında bu mühim müşkülü soracağı bir adam aradı. Fakat kimsecikler yoktu.

Bu vaziyet karşısında ilk önce yarın sabahı beklemenin münasip olacağına karar vermek istedi. Fakat sonra meselenin kendisi için ehemmiyetini düşünerek bundan vazgeçti; aklı müvazenesinin yerinde olup olmadığını tahakkuk için kendisine biricik çare görünen bu kesir meselesinin muhakkak halli lâzımdı. Ve yavaş yavaş hissediyordu ki bizzat kendisinin tamam bir rakam olarak kalması da buna bağlıdır.

«Tam bir rakam olmak, tam bir rakam... Ah, ne saadet yarabbi!» diyordu. O bütün ömrünce bunun için çalışmış, hüviyeti üstünde hiç bir matematik ameliyesinin yapılmasına razı olmamıştı. Bununla beraber şimdi tam bir rakamın mevcudiyetinden de şüpheleniyordu. «Her rakam kabili taksimdir!» diyordu ve madem ki kendisi «iki» idi. O halde onun da taksime razı olması lâzım gelirdi. Bu mulâhazaların içinden tükettiği, her türlü adedi tamamiyet ümidlerini yıkıp mahvettiği Abdullah efendi, birdenbire kendisini son

(Devamı var)

Kâh dünden Kâh bugünden

Nevzuhur

Gazetelerde anketler başladı. Fakat moda mevzuu üzerinde anketler, her sene durup durup birkaç defa tazelenir. Herkes bir şey söyler, fakat bu ona vız gelir. Bütün bu kuru lâkırdılar onun hızla koşmasına ve süratle yayılmasına mâni değildir ve olamaz.

Moda yeni bir şey değil, çok eskidir. Fakat son asırlar zarfındaki gittikçe artan hızı, ayni nisbette artan bir pahalılıkla aile bütçeleri üzerindeki ağırlığını da artırmakta ve insanları tazyiki altında ezmektedir.

Biraz da meseleye başka cephesinden bakarsak, ifrata varmamak şartile modaya yüzde yüz de fena diyemeyiz. Çünkü, bir lokma ve bir hırka felsefesinin insanları ne hale soktuğunu görmüşüzdür. İyi giyinmek için çok kazanmak ve çok kazanmak için de çok çalışmak lâzımdır. Ancak, bu düşüncemin bir istisnası vardır; fevkalâde zamanlarda millî iktısadı korumak için bu hususta büsbütün imsâk etmek, hattâ bu imsâkte pek ileri ve son hadde kadar gitmek lâzımdır.

Eskiler modaya Nevzuhur derlerdi ve buna karşı çok uğraşırlardı. Bu uğraşmalarında tesettür denilen taassup vehminin de büyük tesiri vardı Elde mevcut iki asırlık vesikalar bu hususta faaliyetin marazî sebeplerini pekâlâ tebarüz ettirmektedir. Fakat, biz işin moda ile alâkadar kısmına gelelim.

1807 tarihli bir buyrultudan şu satırları alıyorum: «Bir müddettenberu nisâ tayfasının terzi esnafını itmâ ve anlar dahi tamaa tebiyetle tayfai merkumenin talep ve hahişleri üzere hilâfi resmi kadîm şerit ve bükme ve bed renk ve envaı nukuş ile müzeyyen nevzuhur diyerek yakalı ferace ve frengâne envaı elbise dikûp tayfai merkumenin bu elbisei efrenciyeyi teleblüs ile esvak ve pazar vesair mesire ve çimengâhta keştü güzar etmelerile terzilere muhkem tenbih edilerek fimabaad o makule dikişler dikilmeyup kadîmden ne vechile ferace ve esvap dikiliyorsa olvechile imal olunmak hususuna ve işbu frengâne nevzuhurun külliyen men ve def'ine iradei kerametifade taallûk etmekle...»

Neticesi malûm. Nevzuhur, yâni moda bu şiddete sürmeli gözlerile tatlı tatlı bakmış ve frengâne ferace giyinmiş güzel vücutlar, yine mesire ve çimengâhlarda sallanarak bu şiddeti mestetmiş ve eritmiştir.

Süslenmeyiniz, modaya uymayınız demiyelim. Fakat bugün katî ihtiyacınız için yaptıracağınızı modaya uydurun ve fazlasını yaparak israfa gitmeyin diyelim.

Server İSKİT

Dünya harbi

751 inci gün

İngiliz tebliği

KAHİRE, 19 (A.A.)

Ortaşark İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Libyada, Tobrukta şiddetli bir kum fırtınası dün keşif kollarımızın faaliyetine engel olmuştur.

Alman tebliği

BERLİN, 19 (A.A.)

Alman orduları resmî tebliği:

Alman savaş tayyareleri Büyük Britanyanın şark sahilinde askerî ehemmiyeti olan müteaddit tesisatı bombalamışlardır. Dün öğleden sonra düşmanın Holanda ve işgal altındaki topraklar üzerinde hava akınları yapmak için Manştan geçmek teşebbüsü esnasında Alman avcıları topçu ve mayin gemileri 20 İngiliz tayyaresi düşürmüşlerdir. Bunların dördü bomba tayyaresidir. Düşman ne gündüz, ne de gece Alman toprakları üzerinde uçmamıştır.

Cünün yazısı

Karadenize geçecek İtalyan gemileri

(Başmakaleden devam)

yaptığı hakkındaki haberlere inanmak mümkündür.

Ancak Almanya bu mefruz sıçramayı yaparken, Bulgar bandıralı İtalyan harp gemilerinden istifadeye lüzum hissedecek midir? Ve acaba, böyle bir yardımı temin etmek için maruz kalacağı mahzurlarla bu yardımın temin edeceği menafii karşılaştırıp bir muhasebe yapmayacak mıdır?

Yazının başında havadisin şimdilik bir zemin yoklama mahiyetinden ileri gitmediğini söylemiş olduğumuz için bu bapta fazla bir mütalea serdine lüzum görmüyoruz. Yalnız bu münasebetle şayia fabrikatörlerine şu hususu bir daha hatırlatmayı da faydlı ve lüzumlu buluyoruz:

Türkiye bugün harbe girmeyişini, harbin bidayetindenberi, hattâ tâ on beş yıldanberi takip ettiği dürüst, şaşmaz ve açık politikaya borçludur.

Türkiyenin herhangi bir gizli emeli olmadığını, bugün bilmiyen ve öğrenmiyen kalmamıştır. Türkiye daima yüksek sesle ve daima alnı yukarda olarak konuşmuştur. Zira, gözlerini aşağıya çevirmek ihtiyacını bir kere bile duymamıştır.

Türkiye muahede ve mukavelelere çok ehemmiyet vermiştir. Fakat hiçbir zaman unutmamıştır ki, devletler arasındaki münasebetlerde bu muahedeleri ordularının süngüsü teyid etmedikçe bunların hükümleri olamaz. Bugün onun içindi ki, meselâ Montreux muahedesinin hükümlerine riayet ederken de, ettirirken de, kâğıdın üzerinde mevzu satırların bizatihi kuvvetine değil o satırları teyid eden Türk ordusunun süngüsüne güvenmektedir.

«Türkiyenin arzusu yurdun içinde ve dışında sulhü temin etmektir.» Reuter muhabiri ve Türkiyenin hattı hareketi hakkında mütalea sahibi olmak istiyen diğer muhabirler vesaire yukardaki formülü ölçü olarak ele alabilirler ve hükümlerini hiç yanılmadan, şaşmadan bu formül üzerine iptina ettirebilirler.

Türkiyeye bir şey teklif ediliyor: Âlâ, hemen baksınlar, bu teklif edilen şey mevcut muahedelere ve Türkiyenin hükümranlık hakkına dokunuyorsa, bu işte Türkiyenin vereceği cevap bir hayırdan ve tabiî ısrar edilirse müsellâh mukavemetten ibarettir.

Türkiye kendi yurdunun haricinde de sulhü temin etmek ister, kendi hükümranlık haklarına dokunmıyan mevzularda bu sulhü yaklaştıracak her nevi siyasî hareketlerin yardımcısıdır; fakat zaferi bir tarafın veya diğer tarafın lehine çevirecek tarzda bir hattı hareketi ne bitaraflığına, ne de başka milletlerle olna dostluk münasebetlerine yakıştırır.

Şimdi tekrar mahut Bulgar bandıralı İtalyan gemileri hikâyesine avdet edelim ve bu şayialları çıkaranları, Türk politikasının yukarıda hatırlattığımız kısa hulâsası üzerinde düşünmiye davet edelim. Bu mülâhazadan elbet kendilerine yarayacak bazı ip uçları elde edebilirler.

TASVİRİ EFKÂR

Şarkta tehlike çanı çalıyor

(1 inci sahifeden devam)

müteaddit defalar nazarı dikkatini celbetmiş ve bu hususta icap eden tedbirlerin alınmasını Sovyet hükûmetinden talep eylemiştir.

Sovyet hükûmeti matlûp tedbirleri almamış bulunduğundan Japon hükûmeti mayinler yüzünden vukua gelebilecek kazalardan mütevellit tehlikeli vaziyeti Moskova nezdinde protesto etmiştir.

Şarkta tehlike çanı çalıyor

Tokyo, 19 (A.A.) — Harbiye Nezareti Matbuat Bürosu mensuplarından binbaşı Tominaji «Şarkta tehlike çanı çalıyor» başlığı altında neşrettiği bir yazıda diyor ki:

Cenuptaki gerginliğe gelince, şu cihet bilinmelidir ki, Holanda Hindistanından Japonyaya yapılacak sevkiyata mâni olmak istiyen herhangi bir devlet bu gibi manevraların boşluğunu anlıyacaktır. Kendisini iktısaden boğmakta devam ederlerse Japonya, şerefini kurtarmak için ileriye doğru bir adım atmıya mecbur olacaktır. On senedenberi şarkta tehlike işareti çalıyor ve dünyanın yeni nizamını haber veriyor ve Şarkta Japonya gibi, garpta da Almanya ve İtalya eskimiş rejimlere karşı mücadele ediyor.

Japonya için ileriye doğru atılmak ve yolunun üzerindeki bütün maniaları kırmak zamanı gelmiştir.

Yeni Mal müdürleri

Ankara, 19 (Hususî) — Beytüşşebab Malmüdürlüğüne Çınar Malmüdürü Naim, Karakoçak Malmüdürlüğüne Maraş Muhasebe memuru Mehmed, Midyat Malmüdürlüğüne Seyhan Pamuk Deneme, Islah ve Üretme çiftliği muamelât müdürü Mümin, Çınar Malmüdürlüğüne Ayvacık malmüdürü Şükrü. Ovacık Malmüdürlüğüne Kocaeli muhasebe memuru Cevdet, Adıyaman Malmüdürlüğüne Havza Malmüdürü Fevzi, Denizli Köy Malmüdürlüğüne Gölpazarı Malmüdürü Arif Şirnak Malmüdürlüğüne Şıtak Malmüdürü Tahir tayin edilmişlerdir.

SON HABERLER

Adliye Vekâleti bütün mahkûmları çalıştırmak için geniş tedbirler alıyor

Ankara, 19 (Hususî) — Adliye Vekâleti yeni Ceza ve Tevkif evleri nizamnamesi tatbikatından olarak Ankara Cezaevinde bulunan bütün mahkûmların çalıştırılması imkânını temin için hazırlıklara başlamıştır. Ankara Ceza ve Tevkifevinde bu maksatla geniş atölyeler yapılması kararlaştırılmıştır.

Diğer taraftan Kayseri Bez Fabrikasında çalıştırılan kadın mahkûmlardan çok iyi randıman alınmaktadır. Bu vaziyet karşısında Adliye Vekâleti diğer fabrikalarımızda da kadın mahkûm çalıştırılması için teşebbüslere girişmiştir. Vekâlet Kayseri ve Nazilli fabrikalarına fazla miktarda mahkûm kadın amele göndermeyi kararlaştırmıştır.

ALMAN tebliği

(1 inci sahifeden devam)

18—19 eylûl gecesi Alman savaş tayyareleri Moskovaya ve Odesa şehrile limanına muvaffakıyetli bir taarruzda bulunmuşlardır. Bir çok yangın çıkmıştır.

Leningrada taarruz devam ediyor

Berlin, 19 (A.A.) — Alman kıtaları 18 eylûlde Leningrad istihkâmlarına karşı hücumlarına tam muvaffakıyetle devam etmişlerdir. Bir Alman piyade tümeninin harekât sahası olan bölgede mühim bir nokta zaptedilmiştir. Alman piyade kıtaları civarda harekâtta bulunan teşekküllerle irtibatı temin edebilmişlerdir. Sovyetlerin hücumları tardedilmiş ve düşmana kanlı zayiat verdirilmiştir.

Mahsur kalan 4 Sovyet ordusu imha edildi

Berlin, 19 (A.A.) — Alman Başkumandanlığının fevkalâde tebliği:

Mareşal Von Runsdetd ve Mareşal Von Boock ordu gruplarının mütemerkiz taarruz hareketleri yeni bir muazzam ihata muharebesine müncer olmuştur. Gomel muharebesinden sonra mühim kuvvetler Donna nehrinin yukarı ve aşağı mecralarına doğru ilerliyerek şiddetli muharebelerle bu nehri zorlamışlar ve sonra da taarruza cenup istikametinde devam ederek Dnieper nehrini Kremençuk'un iki tarafından 120 kilometre genişlikte bir cephe üzerinde fevkalâde müşkül şartlarla geçerek şimal istikametinde taarruza hazır bulunan diğer grupla birleşmişlerdir. Bu iki grupun irtibatı 13 eylûlde Kiyefin 200 kilometre şarkında vukubulmuştur. Çenber 4 Sovyet ordusunun etrafında kapanmıştır. Bu dört ordu imha edilmektedir. Mareşal Kesselring ve General Höhr'ün hava filoları bu parlak harekâtın inkişafına büyük mikyasta iştirak etmişlerdir.

Bir Fin zırhlısı batti

Stokholm, 19 (A.A.) — Fin makamları gayri resmî olarak; Sovyet deniz kuvvetlerile vukubulan bir muharebe neticesinde İlmarinen zırhlı sahil muhafaza gemisinin batmış olduğunu kabul etmektedir.

Finlandiya ayni sınıftan 4000 ton luk bir gemiye daha maliktir. Social Demokraten gazetesinin verdiği bir habere göre, Finlandiyalılar Hangeo şehrinin katiyen açıktan muztarip olmadığını ve mümtaz Sovyet kıtaları tarafından muhafaza edilmekte olduğunu da kabul eylemektedirler.

Finlerin muvaffakiyeti

Stokholm, 19 (A.A.) — Redpola cephesinde Karelide, Beyaz Deniz üzerinde pek mühim bir sevkulceyşi nokta olan Rukajaerni, Finler tarafından işgal edilmiştir.

Sala cephesinde Finler ve Almanlar eski hududu geçerek memleketin içine doğru hayli ilerlemişler ve bir kaç köprübaşını işgal etmişlerdir.

Bu cephede yakında nihaî darbenin vurulması muhtemeldir.

Adliye Vekâleti avukatlık kanununu tadil ediyor

Ankara, 19 (Hususî) — Adliye Vekâleti avukatlık kanununun tatbikatında görülen bazı zorlukları gidermek için bu kanunun maddelerini tadile karar vermiştir. Bu hususta teşkil edilen bir komisyon faaliyete başlamıştır.

SOVYET tebliği

MOSKOVA 19 (A.A.) — Sovyet istihbarat bürosunun dün akşamki tebliği:

18 Eylûlde kıtalarımız bütün cephe boyunca düşmanla çarpışmışlardır. Hava kuvvetlerimiz muharebe meydanında düşmanın zırhlı kıtalarına, piyadesine ve topçusuna darbeler indirmiş ve tayyare meydanlarında hava kuvvetlerine hücum etmiştir.

16 Eylûlde hava muharebelerinde ve tayyare meydanlarında 118 Alman tayyaresi tahrip edilmiştir. Bizim kayıbımız 29 tayyaredir.

Son günlerde Kiyef civarında şiddetli çarpışmalar olmaktadır.

Alman faşist kıtaları insan ve malzemece kaydettikleri muazzam kayıpları hiç nazarı dikkate almadan muharebe meydanına durmadan yeni cüzütamlar sokmaktadır. Düşman Kiyefin müdafaa hattı üzerinde bölgelerden birinde istihkâmlarımızı yarmıya muvaffak olmuş ve şehrin varoşlarına doğru çıkmıştır.

Şiddetli muharebeler devam etmektedir.

Muhareebler devam ediyor.

Baltıkta 37 düşman gemisi batırıldı

Moskova, 19 (A.A.) — Almanların büyük gayretlerine rağmen Leningrad hâlâ mukavemet etmektedir. Şehre karşı yapılan hücumlara başlanalı iki hafta olduğu halde halkın kuvvei mâneviyesi pek mükemmeldir.

Bundan 8 gün evvel Alman kumandanı Von Leeb, kıtaatına her ne pahasına olursa olsun, şehri zaptetmelerini emretmişti. Şimdi bunun gayrımümkün olduğunu gören Von Leeb, Leningrada bir takım risaleler attırarak teslim olmadığı takdirde şehri ateşe ve kana boğacağı tehdidini savurmaktadır.

Sovyetlerin bir mukabil taarruzu üzerine düşman, Leningraddan kilometrelerce geri çekilmiştir.

Diğer taraftan Leningrada karşı deniz yolu ile yapılmış olan bir taarruz teşebbüsü, düşmana ağır zayiat verdirilmek suretile tardedilmiştir. Tonajları yekûnu 40 bin tona baliğ olan 37 gemi batırılmıştır.

Merkez mıntakasında Sovyetler, Almanları Smolensk istikametinde püskürtmiye devam etmektedirler.

Köstence ve Soulina bombalandı

Moskova 19 (A.A.) — Sovyet tayyareleri, Soulina ile Köstenceyi bombardıman etmişlerdir.

İki Rumen nakliye gemisi batırıldı

Moskova 19 (A.A.) — Karadenizde bir Sovyet tahtelbahiri iki Rumen nakliye gemisini batırmıştır.

Türkiyenin vaziyeti

(1 inci sahifeden devam)

Bunun için de bu gibi haberlerin kimler tarafından çıkarıldığını nazarı dikkate almak yeter.

İran hâdiselerinden sonra Türkiye de hasıl olan dikkat ve endişeleri başka cihetlere çevirmek hedefini güdenlerin bu haberleri çıkarmakta tabîdir ki büyük menfaatleri vardır.

Bütün bu şayialar Yakınşarkta herhalde İngilizlerin istedikleri kadar çabuk unutulmıyan hassas bazı noktalardan nazarı dikkati başka cihetlere çevirmek hedefini güden basit bir hileye dayanmaktadır.

İngilizlere göre

Londra 19 (A.A.) — Cenubî Ukraynada yakın bir Alman ilerilemesini bahis mevzuu eden bu sabahki Londra gazetelerinin çoğu Türkiyenin tavrı hareketi hakkında da mütalealar yürütüyorlar.

News Chronicle'in siyasî muharriri şunu yazıyor:

Söylendiğine göre, Mihver devletleri tarafından hazırlanan bir projede Bulgaristanın İtalyadan harp gemileri satın alması ve bu gemilerin Karadenizdeki Bulgar limanlarına kadar Bulgar bayrağı altında sefer etmeleri derpiş edilmektedir.

Londrada şu cihet iyice biliniyor ki Türkiye bu gibi hilelerle aldatılamaz.

Türkiye, Montreux mucibince, malik olduğu haklar üzerinde fevkalâde hassa bulunduğunu her zaman isbat etmiştir.

Times şöyle yazıyor:

Boğazların muhafızı bulunduğu müddetçe; Türkiye Bulgar plânlarının tahakkukuna bir hâil olacaktır.

Türkiye, şimdiye kadar, Montreux mukavelenamesinin muharip devletlere ait harp gemilerini Boğazlardan geçirtmemek hakkındaki hükümlerine büyük bir itina ile riayet etmiştir.

Berlinde öyle zannediliyor ki Türkiyeye tavrı hareketini değiştirtmek maksadını güden Alman gayretlerine Türkiye mukavemet etmiyecektir.

Mihverin Kafkasya istikametinde icrasını tasavvur ettiği harekât tahakkuk etmiyecektir.

ASKERÎ VAZİYET

Timoçenkonun mukabil taarruzları

Şark cephesinde Almanlar Moskova istikametinde, bu şehrin 200 kilometre garbındaki Viyazma civarına kadar ilerledikten sonra, Feld Mareşal Von Bock, ileri hareketini burada durdurarak kendi ordular grupunun geri kalmış olan iki cenahını ilerletmiye ve vaziyetini ıslah ve takviye etmiye koyulmuştu.

Alman Başkumandanlığı, Moskova istikametinde yaptırdığı bu büyük taarruz hamlesile Bolşeviklerin dikkatini oraya celb ve bütün kuvvetlerini Moskovanın müdafaasına hasrettirdikten sonra, cenup mıntakasına dönmüş; Ukraynada yeni kuvvetli taarruz hamleleri yaparak Budienny ordularını ezmiş ve bunların takipten kurtulabilenlerini Dinyeper gerisine atmıştı. Bu işlerden sonra eylûl başında şimal mıntakasına yük lenerek Leningrad'ın kapılarına kadar dayanmıştı.

Bu hareketler esnasında nefes almış ve kuvvetli tazyiklerden kurtulmuş olan Sovyet merkez ordular grupu Von Bock ordularının gerek cenup ve gerek şimal mıntakalarına yardım etmelerini menetmek ve bilâkis o mıntakalardan merkez mıntakasına kuvvet göndermiye Almanları mecbur eylemek için, Mareşal Timoçenko bir takım kısa hamleli akınlar ve mukabil taarruzlar tertip ve icra etmiye başlamıştı. Bunlardan biri Alman merkez ordular grupunun sol cenahına doğru Moskova - Riga demiryolu boyunca, diğeri merkûr grupun sağ cenahına doğru Moskovadan Gomel istikametinde giden demiryolunun şimalinden yapılmış ve her ikisi de Sovyetlerin büyük zayiat ve esir vermelerile neticelenmişti.

9 eylûl gecesi neşredilen bir Sovyet tebliğine göre bu çeşit mukabil taarruzlardan bir üçüncüsü Viyazmanın cenup taraflarında ve Smolensk şehrinin 75 kilometre cenubu şarkisinde bulunan Yelnia istikametinde, Viyazma civarındaki Alman mevzilerinin sağ cenahı gerisine doğru tevcih olunmuş ve 26 günlük muharebelerden sonra bu taraftaki altı veya sekiz Alman fırkası 15:20 kilometre kadar geri çekilmiye mecbur edilerek Yelnia kasabası ve onun civarındaki köyler Sovyetlerin eline geçmiştir. Alman resmî tebliğleri de mühim kuvvetlerle yapılan Sovyet mukabil taarruzlarının düşmana ağır zaylat verdirilerek tard olunduğunu bildirdiler. 9 eylûldenberi bu taarruzun devamına dair resmî tebliğlerde malûmat bulunmadığına göre bu taarruzun da General Konjef tarafından evvelce yapılmış olan mukabil taarruza veya akına benzer bir hareket olduğuna ve hamlenin mevzii olup neticesinin bir parça gerileme veya ilerleme şeklinde bulunduğuna hükmolunabilir. Bazı hususî haberlerde Sovyetlerin Smolensk civarında bir kaç istikamette daha mukabil taarruz yaptıklarını bildiriyorsa da resmî tebliğlerde bunlardan bahsedilmemesi ehemmiyetsiz ve neticesiz olduklarına delâlet eder. Yalnız Alman istihbarat ajansı Smolenskin 60 kilometre şimali şarkisinde bir Sovyet taarruzunun düşmana ağır zayiat verdirilerek tardedildiğini bildirdi. Bu Sovyet taarruzlarının gelişi güzel, kâh şuradan, kâh buradan yapılması plânsız ve muayyen bir gaye takip edilmeksizin yapıldıklarını gösterir. Bu mukabil taarruzların bir ehemmiyeti haiz olabilmesi için ya Voroşilov ordularile birlikte, Leningrad mıntakasında taarruz eden Alman ordularının sağ yanına karşı, yahut Budjenny ordularile birlikte Gomel tarafındaki Alman kuvvetlerine karşı yapılması iktıza ederdi. Diğer taraftan mukabil taarruz yapan Kızıl kuvvetlerin bazı tedbirsiz hareketleri, evvelce vâki olduğu üzere, bunların çenber içine alınarak imhalarına da meydan verebilir. Son defa İlmen gölü cenubunda yapılmış olan mukabil taarruz buna bir misaldir. Diğer bir yazımızda bundan bahsedeceğiz.

Mareşal Timoçenkonun bu taarruzlarından gözetilmesi lâzımgelen maksatlar iki mülâhaza ile hulâsa edilebilir:

Biri Alman merkez ordular grupunu Kiyef veya Leningrad cihetlerinde yapılan Alman taarruzlarına yardımdan menetmek;

Diğeri Von Bock ordularını hırpalıyarak ve mühim bir taarruz zannını doğurarak şimal ve cenup mıntakalarındaki Alman ordularının taarruzlarını durdurup onları merkez ordularının yardımına koşturmak. Her iki fikirde esas olan nokta, şimalde ve cenupta ezici tazyiklere maruz kalan Sovyet ordularına endirekt yardımdır.

Hiç şüphe yok ki esas fikir doğrudur; iki cenahtaki Kızılordular şiddetli muharebelerle uğraşırken merkezdeki Kızılorduların âtıl durmaları, düşman savletlerini def ve tard ile iktifa eylemeleri ve hasmın inisyativine tâbi kalmaları hatalı bir sevkulceyş hareketi, yanlış bir harp idaresi olurdu; ancak bu fikrin icra tarzı böyle olamaz; kimbilir, belki, Moskovanın muhafazası endişesi bu yolda harekete icbar etmiştir.

Mareşal Timoçenkonun gözettiği maksatları temin edip etmediği meçhuldür; ancak Gomel tarafından Kiyefin şarkına doğru Alman ileri hareketini ve tazyikini belki biraz geciktirmiştir; fakat, Sovyet tebliğlerinde tasdik edildiği veçhile, Kiyefin şimali şarkisindeki Çernigovun ve daha cenupta dün Poltavanın Almanlar tarafından zaptı bu taarruzun dahi durmadığını göstermektedir. Cenup ve şimal mıntakalarındaki Alman taarruzlarının devamına göre, yukarıda hulâsa edilen iki mülâhaza veya maksadın Timoçenko tarafından elde edilemediğine hükmetmek icap eder.

Mustafa Fazıl Paşadan... Fethi Okyara

Siyasi fırka reislerinin hayatı

Tefrika: 67 — **Yazan: Ziya Şakir**

Bu adamı canevinden vurmak için acaba ne yapmalı idi?...

Yine Cemal Paşanın el yazısile yazılmış olan 2 nci mektup

— Aynen ve harfiyyen —

[Talât Paşa;

Bana haber veriyorlar ki, siz mahut ipek meselesini, yine bana karşı vasıtai müdafaa ve tahaffuz olmak üzere ortaya atmış ve tufeylileriniz vasıtasile ihvan ve rüfeka meclislerinde alenen mevzuu bahsettirmek cüretine kadar ileri gitmişsiniz.

Ben size şurasını açık olarak söyliyeyim ki, artık sizin yaptığınız hadi marufu çoktan aştı. Ve size karşı sülei tedip uzatmıya beni mecbur ettiniz.

Talât Paşanın, beni hasım telâkki etmesi ve bu sebeple kendi itirafı vechile beni manen lekedar etmek üzere bazı entrkalara kıyam eylemesi, acaba neden neşet ediyor, diye uzun müddet düşündüm. Maahaza, bu sebebi bulmakta hiç müşkülşt çekmedim.

Mahmut Şevket Paşanın vakai şahadetini müteakip teşekkül edecek olan kabinede Dahiliye Nazırı olmıya karar vermiş olan Talât Paşanın bu arzusuna muhalif rüfeka içinde bir zümrei mahsusa teşekkül etmiş.. Ve bu zümre, o Nezarete Cemal beyi münasip görmekte bulunmuştu.

Gerçi bu zümrenin tahakkuk etmiye ramak kalmış olan arzuları, Cemal beyin merdane bir cevabı reddi karşısında tatmin edilememiş ise de, Talşt Paşa, rüfekanın kısmı azamının itimadını kazanabilmek cüretkârlığında bulunmuş olan Cemal beyi katiyen affetmiyeye karar vermişti.

İşte, evvelâ Sajt Halim Paşa ile Nafia Nazırı vekili Cemal Paşanın arasını açmaktan başlayan teşebbüs Cemal Paşanın Harbiye Nezaretini deruhte edememesi teşebbüsile takviye bulmuş.. ve, Almanlarla yapılacak ittifakın Cmal Paşadan gizlenmesi lâzım geleceğini tavsiyeye kadar ileri gitmiş.. Ve müteakiben, Cemal Paşanın İstanbuldan uzaklaştırılarak Suriyeye gönderilmesi ve kanala sevkolunması esbabının tehiyesile tetevvüç etmiştir.

Talât Paşa, diğer birçok fedakâr arkadaşlar hakkında kullandığı lisanı, muhakkak Cemal Paşa hakkında da kullanmış.. «Canım, hiç olmazsa Mısır seferi tahakkuk etmezse Cemal Paşa ya şehit olur; yahut vesaitin noksanı, ordusunu berbat ve perişan eder. O da, çılgın bir hale gelir. Beynine bir tabanca sıkmakla, bizi kendisinden kurtarır.» demiştir.

Fakat ne yapalım ki Cemal Paşanın talihi, her nereye gitmişse orada muvaffakiyetler tahsilini temin ediyor.. Ve bu muhayyel rakibin kıymeti, gerek ihvan ve gerek muhalifler mahafilinde daima artıyordu ve bu adam, bir (Süleymanî askerî) (1) olmaktan kurtulmuştu.

Bu adamı can evinden vurmak için ne yapmalıydı?... Nihayet bu defa talih, Talât Paşaya yâr olacak surette tecelli etti. Cemal Paşa, bir ihtiyatsızlıkta bulunmuştu. Resmî şimendiferler idaresini müstefit etmek emelile Suriyeden ipek mübayaasına tevessül etmişti. O meyanda, Suriyede yapmıya teşebbüs ettiği bir çok meâsiri medeniyet ve umran için bir sermaye vücude getirmeyi düşünmüştü. İpek mübayaasını az çok resmî bir şekilde cereyan ettirdi. Ve şimendiferler idaresinin muvafakatile ve fakat evrakı resmiye, müsbite tanzimine medar olacak bir tedbire tevessülle, şahıs ve hüviyeti malûm bir zata sened imza ettirerek bir para aldı. Bu paranın, Rumeli hisarının tamirattında istimal olunduğu da malûmdur. O sırada Cemal Paşa, kendiliğinden Suriyeyi terketmişti. İhaneti vataniyeleri müsbet canilerin akrabası «bu ufak fırsattan acaba istifade edebilir miyiz?» dediler. Ve şihirkâr (ipek) kelimesini kullandılar. İşte, Talât Paşa o zaman, bu bükülmez rakip olarak karşısında kalmış olan Cemal Paşanın aleyhine, kendisi için pek muazzez refikler bulmuş olduğunu gördü. Ve hemen onlarla ittifak akdederek (İpek) ve (Cemal Paşa) kelimelerini ayni yerde tekellüm etmek lâzım geleceğini çığırtkanlarına, kendine has olan şekilde ihsas etti.

(Devamı var)

(1) (Süleyman Askerî bey), Umumî Harpte (Irak) daki kuvvei askeriyenin kumandanı idi. Falk kuvvetler ve ihanetler karşısında ricate mecbur kalmayı gururuna yediremiyerek «beynine bir kurşun sıkmak suretile» intihar etmişti.

İzmirde 2500 liralık kumaş çalan bir şebeke yakalandı

İzmir, 19 (Hususî muhabirimizden telefonla) — İki aydanberi muhtelif gecelerde Anafartalar caddesinde terzi ve kitapçı Mehmet Etmanın dükkânından 2500 liralık kumaş çalan bir hırsız şebekesi nihayet yakalanmıştır. Hırsızlıktan malûmatdar olduğu halde polislik şeref ve haysiyetine mugayir hareketleri tesbit edilen polis memuru Süleyman ile bekçi Mehmede Vilâyetçe işten el çektirilmiştir. Bir suçlunun evinde 50 kostümlük kumaş ve bir çok para bulunmuştur. Tahkikat devam ediyor.

Bulgaristan S. Rusyaya bir nota verdi

(1 inci sahifeden devam)

hükûmetine bir nota tevdi ederek Dobrucada Dobriç civarına Sovyet paraşütçülerinin inmesini protesto etmiştir.

Notada tasrih edildiğine göre eylûlün 15 inde hafif makineliler, tabancalar ve verici telsiz âletlerile mücehhez ve üstlerinde Bulgar parası bulunan paraşütçüler Bulgar topraklarına inmiye teşebbüs etmişlerdir. Bulgar ordusuna mensup bir müfreze ile yapılan bir çarpışma esnasında bir zabitle bir kaç nefer ölmüştür. Bütün paraşütçüler öldürülmüş veya esir edilmiştir.

Kısa haricî haberler

★ **Bir ana kız idam edildi** — Budapeşte 19 (A.A.): Magyar Nemzet gazetesinin bildirdiğine göre Sarah Ertitch isminde bir kız talebe ile annesi ve bir amele komünist propagandası yaptıklarından dolayı Hırvatistanda kâin Osiek mahkemesi tarafından idama mahkûm edilmişlerdir. İdam hükmü derhal infaz edilmiştir.

★ **Bir kadın iki başlı bir çocuk doğurdu** — Bükreş 19 (A.A.): Targovisti civarında kâin Vizuresti'de bir kadın iki başlı dört elli ve dört ayaklı bir çocuk doğurmuştur. Çocuk ancak bir kaç saat yaşamıştır.

Başvekil Dr. Clodius'u kabul etti

(Birinci sahifeden devam)

Clodius'u, Türkiye murahhas heyeti reisi Numan Menemencioğlu ile birlikte kabul etmiştir.

Ebedî Şefin muvakkat kabrinde

Ankara, 19 (A.A.) — Alman ticaret heyeti reisi Orta Elçi Dr. Clodius, bugün saat 16 da refakatinde Elçilik müsteşarı Klaiber olduğu halde Atatürkün muvakkat kabrini ziyaret ederek muhteşem bir çelenk koymuş ve Ebedî Şefin mânevî huzurunda eğilmiştir.

İzmir Fuarı

(1 inci sahifeden devam)

Partî namına avukat Ekrem Oran ekspozanlar adına da İstanbul Ticaret Odası Neşriyat Müdürü Talib Servet. nutuklar söyliyecekleridir. Şimdiye kadar fuarı gezenler 780 bin 315 i bulmuştur. Bu yekûn geçen senekine nazaran 102,932 fazla ziyaretçi göstermektedir.

Fuar münasebetile ihdas edilen tenzilâtlı ilâve vapur seferleri ay başına kadar devam edecektir.

ALİ HAYDAR TANER

Yabancı Kelimeler LÛGATİ

Siyaset, ticaret ve iktisat sahasında kullanılmakta olan beynelmilel kelimeler dilimizde de yerleşmiş bulunuyor. Garb asıllı yeni kelimelere gazetelerde ve kitaplarda da sık sık tesadüf etmekteyiz. Bir çoklarımızca bunların hakikî mânaları bilinmemektedir. Bu defa neşredilen

Yabancı kelimeler LÛGATİ

dilimize geçen yabancı kelimeleri izah ve bunların ekserisinin Fransızca, İtalyanca, İspanyolca, İngilizce ve Almanca karşılıklarını göstermektedir. Fiyatı 275 kuruştur.

Kanaat Kitabevi

Tasviri Efkâr

Nüshası (5) Kuruştur

Abone Şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	yoktur.

DİKKAT:

Dercolunmıyan evrak iade olunmaz.

İTİZAR — «Kan Damlası» zabıta romanımız yazımızın çokluğundan bugün konamadı. Özür dileriz.

Asipirol Necati Ağrı, sızıların, nezle, grip, romatizmanın ilâcıdır. Bahçekapı; Salih Necati

SPOR

Tenis maçları

İstanbul sonbahar tenis şampiyonasına hafta içinde Moda Deniz Klübü kortlarında devam edilmiştir.

TEK ERKEKLERDE:

L. Lohner, Zeki Rızayı 6/3, 3/6, 6/1, - Mac Rey - E. Lohneri 6/3, 3/6, 6/4, Melih - Ahmet Tandoğanı 6/2, 2/6, 6/3. Reggis - Holmesi 6/2. 12/10, Hasan - İbrahim Cimcozu 6/1, 8/6, Muhittin - Mac Reyi 6/3, 6/4 mağlûp etmişlerdir.

ÇİFT ERKEKLERDE:

Alâeddin - Semih, Ahmed Tandoğan - Zomopulosa 9/7, 6/1,

Muhittin - Benjamen, Celâl - Edvarda 6/1, 6/0.

Muhittin - Benjamen, Ziya - Tarıka 6/1, 6/0.

Zeki - Hasan, Lohnere - Reggio hükmen,

Mac Rey - Holmes, Andon - Rafaele 6/4, 6/2 galip gelmişlerdir.

Bugün saat 14½ da dömifinal müsabakalarına devam edilecek ve tek erkeklerde: Muhittin - Mellh ve Reggio - Hasan ile karşılaşacaklardır.

Çift erkeklerde: Muhittin - Benjamen, Zeki Rıza - Hasan ile.

Mac Rey - Holmes, Alâeddin - Semih ile karşılaşacaklardır.

Final maçları yarın saat 14½ da yapılacaktır.

Günün Bulmacası

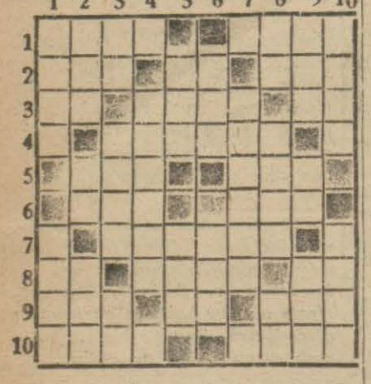

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Adî — Kediden korkan. 2— İkisi ortası — Bir nota — Sıcak. 3 — Tasdik nidası — Bir erkek adı — Nota. 4 — Kulübe. 5 — Genişin zıddı — Kamere. 6 — Öküzlere karşı kullanılan bir nida — Cemi edatı. 7 — Başınızın beyaz bir parçası mânasına gelen bir soyadı. 8 — Bir nida — Eşraf — Bir harf. 9 — İğmek — Sanat (fransızca) — Bir pasta. 10 — Ulaş — Su taşıyan.

Dünkü bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	C	E	F	A	Ç	E	K	E	N	
2	E	Z	İ	Y	E	T		L	A	
3	F	İ	K	İ	R		S	L	A	V
4	A	Y	İ	N	E	S	İ	İ	Ş	
5	Ç	E	R	E	Z		L	B	İ	K
6	E	T		S		B	İ	E	K	
7	K		S	İ	L	İ	K	Ş	E	Y
8	E	L	L	İ	B	E	Ş		R	A
9	N	A	A	Ş	I	K	E	R	İ	H
10			V		K		Y	A	H	U

YENİ NEŞRİYAT

LOKMAN HEKİM — Doktor Hafız Cemal tarafından neşredilen bu sağlık mecmuasının 33 üncü sayısı 5 Eylûl 941 de intişar etmiştir. Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

★ **YENİ ADAM** — Yeni Adamın 351 inci sayısı dolgun bir şekilde çıktı. Gazetenin bu sayısında Baltacıoğlunun Musikide Türke Doğru adlı başmakalesinden başka Ahmet Rasim hakkında yazılar ve merhumun mahyalar hakkında kıymetli bir yazısı, edebiyat anketine gelen cevaplar, Halis Özgünün pedagoji makalesi, kitap sahifesi, Sofokles'in Yunancadan tercüme edilen Antgone adlı dramının tefrikası, ve Baltacıolğunun Hayatım adlı eseri vardır.

Günden güne güzelleşen bu fikir ve sanat gazetesini bütün okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz.

***

GİRİŞ İMTİHAN SORULARI — Yurdumuzun, matematik kültürüne bütün neşriyatile faydalı olmak gayesini şiar edinmiş olan **MATEMATİK KÜLTÜR** Mecmuası tarafından, bu namda neşredilen formaların üçüncüsü de çıkmıştır.

Bu formalarda müsabaka imtihanlarında sorulması kuvvetle muhtemel Aritmetik, Cebir, Trigonometri, Geometri ve Fizik kroblermlerinin halleri vardır.

Yüksek Mühendis mektebi, teknik okulu ve Gazi Terbiye Enstitüsüne müsabaka ile girecek lere tavsiye ederiz. Fiatı 7,5 kuruştur.

★ **HAFTALIK HAYAT MECMUASI** — Bu defa haftada bir çıkmıya başlayan **HAYAT** Mecmuasının 11 inci sayısında: İnönü: Kâzım Sevinç Altınçağ rübaî: Yahya Kemal, Dua: Halit Fahri Nâmık Kemalin iktısadî prensipleri: Enver Behnan, Polonya Türkleri: Dr. Zihni Soysal, askerî yazılar: üç şahsiyetli insanlar: H. G. Wells, bir infilâkın hikâyesi, Zarra: Bulgar hikâyesi, muvaffakiyet sanatı; şark ve garp edebiyatı, edebî nükteler, vecizeler, meraklı yazılar, mizah, eğlenceler; Afrodit muharriri Piyer Luiz den tefrika Fuad Gökbudak., ilh vardır.

Bilhassa öldükten sonra yaşacak mıyız? Makale serisini her halde okuyunuz.

Türkiye kömür satış
ve tevzi müessesesi

Beyoğlu ve Kasımpaşa bayii

Ali Hüsnü Türkoğlu

Türk antrasiti (Sömikok), karabük, gazhane ve bil'umum kömürler

Belediye narhı üzerine derhal teslim edilir.

Temiz kömür ve

DOĞRU TARTI

Galata, Karamustafa paşa caddesi
İktısat han No. 5, Tel. 43858

İstanbul Belediyesi İlânları

Beyoğlu, Eminönü, Fatih, Beşiktaş, Üsküdar, Kadıköy Belediye hududu dahilindeki yollarda ve tertuvarlarda açılacak bacaların kapatılması ve üst revetmanlarının yapılması işi kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Keşif bedeli 30.000 lira ve ilk teminatı 2250 liradır. Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususi ve fennî şartnameleri, proje keşif hülâsasile buna müteferri diğer evrak 150 kuruş mukabilinde Belediye Fen İşleri Müdürlüğünden verilecektir. İhale 6/10/941 pazartesi günü saat 15 de Daimi Encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektupları, ihale tarihinden sekiz gün evvel Belediye Fen İşleri Müdürlüğüne müracaatla alacakları fennî ehliyet, 941 yılına ait Ticaret Odası vesikaları, imzalı şartname ve kanunen ibrazı lâzımgelen diğer vesaikle 2490 numaralı kanunun tarifatı çevresinde hazırlıyacakları teklif mektuplarını ihale günü saat 14 e kadar Daimi Encümene vermeleri lâzımdır. (8214)

Devlet Demiryolları İlânları

Karabük Demir ve Çelik Fabrikalarının tesis ve inşasında kullanılmak üzere celbedilmiş olan montaj âlât ve edevatından 31/12/941 tarihine kadar mahrecine iade edilenlere tarifesindeki şartlarla %50 tenzilât yapılacaktır. (6807—8331)

* * *

Aşağıda cinsi, miktarı, muhammen bedel ve muvakkat teminatı yazılı 1 kalem taş kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 6/10/941 pazartesi günü saat 11 de Sirkecide 9 uncu İşletme binasında A. E. Komisyonunda yapılacaktır.

İsteklilerin muvakkat teminat makbuzu ve diğer kanunî vesikalarını havi kapalı zarflarını aynı gün ve saat 10 a kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Sirkecide Komisyondan ve Bandırmada Bandırma istasyonundan temin edili. (8298)

CİNSİ	Miktarı Adet	Muhammen bedel Lira	Muvakkat teminat Lira
Bandırma parke taşı	140.000	16800	1260

* * *

Ankara istasyonu civarında yaptırılacak depo için yemekhane, yıkanma ve Ziraat Baş Müfettişliği binaları ile Cebeci istasyon binası inşaatı kapalı zarf usulile ve vahidi fiyat üzerinden eksiltmeye konmuştur. Bu inşaatta döşeme ve lentolar için muktazi demirler idarece verilecektir.

1 — Bu işin muhammen bedeli «155 000» liradır.

2 — İstekliler bu işe ait şartname vesair evrakı D. D. Yolları Ankara veznesinden «775» kuruş mukabilinde alabilirler.

3 — Eksiltme 7/10/941 tarihinde salı günü saat 16 da Ankarada D. D. Yolları Yol Dairesinde toplanacak Merkez Birinci Komisyonunca yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin teklif mektuplarile birlikte aşağıda yazılı teminat ve vesaiki ayni gün saat «15» e kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

a — «9000» liralık muvakkat teminat,

b — 2490 sayılı kanunun tayin ettiği vesikalar ile bu işe mahsus olmak üzere Münakalât Vekâletinden alınmış ehliyet vesikası, ehliyet vesikası için ihale tarihinden en az sekiz gün evvel bir istida ile Münakalât Vekâletine müracaat olunması. (6725) (8261)

Acele satılık
bağ ve köşk

28139 zira eb'adında içindeki dört odalı bir köşk ile **(400)** mahsuldar meyva ağaçlı ve **(4000)** üzüm kütüğü ve yüzlerce fidanı bulunan

Bir bağ acele satılıktır

İstanbul: Sillvrikapı - Çırpıcı, Tepebağ, No. (10) e müracaat

Bursa Nafıa Müdürlüğünden:

1 — Eksiltmiye konan iş: (Bursa - Yalova hudut yolunun 1+300 56+700) kilometreleri arasındaki bozuk şosenin Sandoviç sisteminde inşası, kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur. Keşif bedeli (555033 lira 59) kuruştur.

2 — Eksiltmesi 10/10/941 cuma günü saat on birde Bursa Vilâyeti Daimî Encümeninde yapılacaktır.

3 — Bu işe ait hulâsai keşif, silsilei fiyat cetveli, malzeme ocakları grafiği, fenni ve hususî, kapalı zarf usulile eksiltme, bayındırlık işleri şartnamelerile malî şartname ve mukavele projesi Nafıa Dairesinde görülebilir.

4 — Eksiltmiye girebilmek için (26451 lira 34 kuruş) muvakkat teminat vermeleri, üçüncü maddede yazılı evrakı kabul ve imza etmeleri, bu inşaatı yapabileceklerine dair ihale gününden en az beş gün evvel Bursa vilâyetine müracaat ederek alacakları ehliyet vesikası, Ticaret Odasına kayıtlı bulunduğuna dair 941 yılı vesikası ile birlikte mektuplarını 2490 sayılı kanunun hükümleri dahilinde hazırlayıp 10/10/941 cuma günü saat ona kadar Vilâyet Daimî Encümenine makbuz mukabilinde vermeleri ilân olunur.

Postada vukubulacak gecikmeler kabul edilmez. (8156)

GRiPiN

BAŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA

Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrıları Derhal Keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir. Her yerde pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arttırma ve Eksiltme Komisyonu Riyasetinden:

Yapılacak işin cins ve mahiyeti	Keşif bedeli Lira	Kr.	Muvakkat teminat miktarı		Eksiltmenin nerede, hangi gün ve saatte yapılacağı
Ayasofya Müzesi şadırvanı zeminin Kefeke taşlarile tesviye ve tamiri	2453	07	190	73	Eksiltme 6/10/941 pazartesi günü saat 15 de Yüksek Mektepler Muhasebeciliğinde yapılacaktır.

Ayasofya Müzesinde bermucibi keşif yaptırılacak olan zemin tesviyesi ve buna ait tamir işleri yukarıda yazılı gün ve saatte açık eksiltmeye konmuştur. Olbaptaki keşif ve şartnameyi görmek istiyenlerin Arkeoloji Müzeleri Umum Müdürlüğüne, tamir yerini mahallen görmek arzusunda bulunanların Ayasofya Müzesi Başmemurluğuna evsafı lâzimeyi haiz olarak talip olanların da müteahhitlik ve Ticaret Odası vesikalarile muvakkat teminat makbuzlarını hâmilen ihale günü Komisyona müracaatları. (8371)

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesapları 1941 ikramiye plânı

Keşideler 4 şubat, 2 mayıs, 1 ağustos, 3 ikinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 IKRAMİYELERİ

1 adet	2000 liralık	= 2000.—	lira	8 adet	250 liralık	= 2000.—	lira
3 »	1000 »	= 3000.—	»	35 »	100 »	= 3500.—	»
2 »	750 »	= 1500.—	»	80 »	50 »	= 4000.—	»
4 »	500 »	= 2000.—	»	300 »	20 »	= 6000.—	»

Çanakkale Nafia Müdürlüğünden:

1. — Kapalı zarf usulile eksiltmeye konulan iş 76361 lira 38 kuruş keşif bedelli Ezine kazası jandarma hastanesi ikmali inşaatıdır.

2. — Bu işe ait evrak şunlardır.

a — Proje,
b — Hususî ve fennî şartname,
c — Yapı işleri umumî, fennî şartnamesi,
d — Bayındırlık işleri genel şartnamesi,
e — Sıhhî tesisat, elektrik tesisatı fennî şartnamesi,
f — Fiyat bordrosu,
g — Eksiltme şartnamesi,
h — Mukavele projesi.

3. — İstekliler bu işe ait keşif evrakını Çanakkale Nafıa Müdürlüğünden bedelsiz olarak görebilirler.

4. — İhale 4 birinciteşrin 941 cumartesi günü saat 11 de Nafıa Müdürlüğü binasında toplanacak Komisyon huzurunda yapılacaktır.

5. — Eksiltmeye girebilmek için taliplerin 5727,11 liralık muvakkat teminat vermeleri ve ihale gününden lâakal 3 gün evvel Çanakkale Vilâyetine müracaatla alacakları ehliyet vesikasile Ticaret Odası vesikasını Komisyona ibraz etmeleri lâzımdır.

6. — Teklif mektuplarının 4/10/941 cumartesi günü saat ona kadar makbuz mukabilinde Komisyona verilmiş olması ve posta ile gönderilecek mektupların ihale günü saat ona kadar Komisyona gelmiş bulunması şarttır. Postadaki gecikmeler kabul edilmez.

7. — Müteahhide arzu ettiği takdirde Muhasebei Umumiye kanununun 83 üncü maddesi mucibince vereceği teminat mektubu karşılığı olarak ihale bedelinin üçte birini geçmemek üzere avans verilebilecektir.

8. — Taliplerin ehliyet vesikası alabilmek için Vilâyete verecekleri istidaya bir kalemde otuz bin liralık yapı işi yaptıklarına dair vesika eklemeleri lâzımdır. (8192)

Gümrükler Muhafaza Genel K. Satınalma Komisyonundan:

11242 lira 40 kuruş muhammen bedelle 22 eylûl 941 pazartesi günü saat 15 te kapalı zarfla 1222 çift er kundurası alınacaktır. İlk teminatı 844 liradır. Şartname ve numunesi hergün komisyonda görülebilir İsteklilerin kapalı zarflarını en geç eksiltme saatinden bir saat evveline kadar Galata - Mumhane caddesi 54 numaralı dairede satın alma komisyonuna vermeleri. (7857)

İstanbul Nafia Müdürlüğünden:

8/10/941 çarşamba günü saat 15 de İstanbulda Nafia Müdürlüğü Eksiltme Komisyonu odasında (1999.35) lira keşif bedelli İstanbul Erkek Öğretmen Okulu tamiratı açık eksiltmeye konulmuştur.

Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje keşif hulâsasiyle buna müteferri diğer evrak dairesinde görülecektir.

Muvakkat teminat (150) liradır.

İsteklilerin en az bir taahhütte (1500) liralık bu işe benzer iş yaptığına dair idarelerinden almış olduğu vesikalara İstinaden İstanbul Vilâyetine müracaatla eksiltme tarihinden tatil günleri hariç (3) gün evvel alınmış ehliyet ve 941 yılına ait Ticaret Odası vesikalarile gelmeleri. (8263)

RADYO

BUGÜNKÜ PROGRAM

7.30 Program	19.00 Konuşma
7.33 Müzik	19.15 Orkestra
7.45 Haberler	19.30 Haberler
8.00 Müzik	19.45 Konuşma
★	19.55 Şarkılar
13.30 Program	20.15 Radyo gazetesi
13.33 Türkçe plâk	20.45 Şarkılar
13.45 Haberler	21.00 Borsa
14.00 Türkçe plâk	21.10 Müzik
14.30 Bando	21.45 Konuşma
15.15 Müzik.	22.00 Orkestra
★	22.30 Haberler
18.00 Program	22.45 Orkestra
18.03 Şarkılar	22.55 Kapanış.
18.40 Orkestra	

İstanbul asliye ikinci Ticaret mahkemesinden:

Sırrı Dede vekili avukat Ömer Cemil Tansı tarafından Taksim İmren apartımanında Mithat Ömer aleyhine bir kıta emre muharrer senetle alacağı olan iki yüz yetmiş beş liranın faiz, masarifi muhakeme ve avukatlık ücretile birlikte tahsili ve ademi tediye halinde dava olunanın iflâsına ve masarifi muhakemenin uhdesine tahmiline mütedair ikame olunan davanın müddealeyhin ikametgâhının meçhuliyetine binaen ilânen tebligat yapılarak icra kılınan muhakemesi arasında:

Davacı vekili, mübrez senet zirindeki imzanın inkârı halinde müddealeyhin istiktabının ehli vukuf marifetile icrasını talep etmiş olduğundan talep vechile istiktap icrasına ve istiktap günü olarak da 25/9/941 tarihine müsadif perşembe günü saat 15 de icrasına mahkemece karar verilmiştir.

Muayyen gün ve saatte berayı istiktap mahkemeye gelmeniz, aksi takdirde istiktaptan kaçınmış addile mübrez senet zirindeki imzasını kabul etmiş sayılacağı tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (941/145)

ZAYİ — Kumkapı orta okulunun ikinci sınıf A şubesinden almış olduğum tasdiknameyi zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur. Hasan Eryalçın olğu 128 Mehmet Necati Eryalçın

***

ZAYİ — Fatih şubesinden aldığım askerî terhis vesikamı zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur. Beykoz Önçeşmeleri önünde Salih olğu Rasim Of 324

İstanbul asliye üçüncü Ticaret mahkemesinden:

Sirkecide Kemal bey sineması karşısında 35 No. lu Lokanta sermayedarı Hüsnü Karandan İstanbul ikinci icra dairesinin 41/1760 sayılı dosyası müstenedatı vechile alacağı olan (882) lira (67) kuruş ödenmemiş olduğundan meblâğı mezburun teslimi vezne edilmediği takdirde müddealeyhin iflâsına karar verilmesi talebile Sırrı Dede tarafından açılan 941/123 sayılı davada, dava arzuhali ve davetiye müddealeyhin yazılı adresine gönderilmiş ise de mumaileyhin mezkûr adresten çıkarak semti meçhule gittiğinden bahisle memuru tarafından iade edildiğinden mahkemece bu baptaki arzuhal ve davetiyenin yirmi gün müddetle ilânen tebliğine ve muhakemenin 10/10/941 saat 14,30 a talikine karar verildiğinden müddealeyh muhakeme gün ve saatinde mahkemede hazırbulunması ve dava basit usule tâbi olduğundan ibraz ve irae edeceği delâili mürafaa esnasında derhal iraesi mecburî bulunduğu ve gelmediği takdirde gıyap kararı tebliğ edilmeksizin gıyabında karar verileceği ve bu baptaki dava arzuhalile davetiye mahkeme duvarına asılmış olduğu tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (941/123)

BORSA

19 - 9 - 941 muamelesi

Londra	1 Sterlin	5.20
Nevyork	100 Dolar	132.20
Cenevre	100 İsv. fr.	—.—
Madrit	100 Peseta	12.84
Yokoha.	100 Yen	—.—
Stokhol.	100 İsveç kr	30.77

ESHAM VE TAHVİLÂT

Yüzde 5 İkramiyeli 933		—.—
„ 5 „ 1933 Erganı A.B.C.		29.20
„ 7 934 Sıvas-Erzurum I		20.05
„ 7 „ 2 ilâ 7		20.23
„ 7,5 933 Türk borcu		—.—
Ana. De. yolu 1 ve 2		—.—
Şark değirmenleri		3.90
T. C. Merkez Bankası		—.—

Borsa harici altın fiyatı

Reşadiye	25 Lira	45 Kş.
Kalın Beşibirlik	118 „	50 „
Külçe altın gramı	3 „	52 „

Eylûl : Cumartesi

1360 H. ŞABAN 28 — Gün : 263 — **20** — 1357 Rumî Eylûl 7 — Hızır 138

Vakitler	Ezan S	Ezan D	Vasatî S	Vasatî D
Güneş (Yarınki)	11	3[illegible]	16	45
Öğle	05	56	01	07
İkindi	09	24	16	35
Akşam	12	00	19	11
Yatsı	01	32	20	45
İmsak (Yarınki)	9	56	05	06

Türkiye Cumhuriyeti
ZIRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi 1888 — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası
Şube ve Ajans adedi: 265.
ZİRAÎ ve TİCARÎ HER NEVİ BANKA MUAMELELERİ.
Para biriktirenlere 28.800 lira ikramiye veriyoruz.

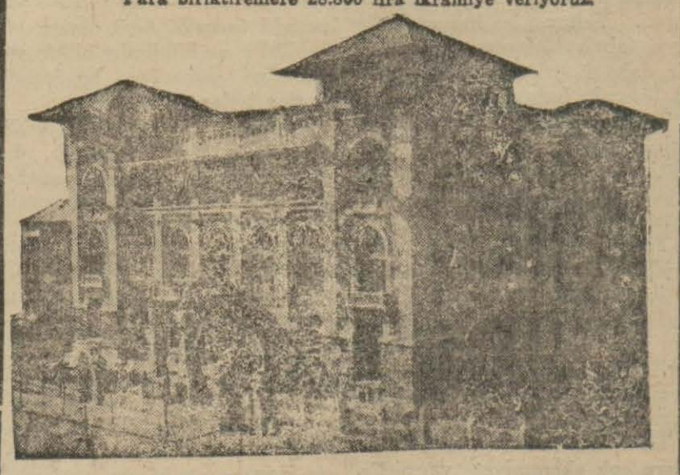

Ziraat Bankasında kumbaralı ve kumbarasız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunalara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 adet	1,000 liralık	4,000	lira	100 adet	50 liralık	5,000	lira
4 »	500 »	2,000	»	120 »	40 »	4,800	»
4 »	250 »	1,000	»	160 »	20 »	8,200	»
40 »	100 »	4,000	»				

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir. Kur'alar senede: 4 defa, 1 Eylûl, 1 Birincikânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

Sahibi: Z. T. EBÜZZİYA
Neşriyat Müdürü: C. BABAN, Basıldığı yer: Matbaai EBÜZZİYA